

**Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní**

Reforma veřejných financí

Kateřina Mat'átková

**Bakalářská práce
2008**

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Ústav ekonomiky a managementu
Akademický rok: 2007/2008

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Kateřina MAŤÁTKOVÁ**
Studijní program: **B6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Veřejná ekonomika a správa**
Název tématu: **Reforma veřejných financí**

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
2. Teoretická část - veřejné finance
3. Praktická aplikace - modelový příklad
4. Závěrečné zhodnocení

Rozsah grafických prací: -
Rozsah pracovní zprávy: cca 30 stran
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická
Seznam odborné literatury:

Kubátová, K. Daňová teorie a politika. Praha: ASPI, a. s., 2006, ISBN 80-7357-205-2
Široký, J. Daně v Evropské unii. Praha: LINDE, a. s., 2006, ISBN 80-7201-593-1
Kubátová, K. Daňová teorie, Úvod do problematiky. Praha: ASPI, a. s., 2005, ISBN 80-7357-092-0
Vančurová, A., Láchová, L., Vítková, J. Daňový systém ČR 2004 aneb učebnice daňového práva. Praha: VOX, 2004, ISBN 80-86324-42-7
Široký, J. Daňové teorie s praktickou aplikací. Praha: C. H. Beck, 2003, ISBN 80-7179-413-9
Platná legislativa
Internetové zdroje např. www.vlada.cz, www.mfcr.cz
Odborné časopisy – Euro, Ekonom
Denní tisk

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Libuše Čekanová, Ph.D.
Ústav ekonomiky a managementu

Datum zadání bakalářské práce: 17. října 2007

Termín odevzdání bakalářské práce: 19. května 2008

prof. Ing. Jan Čapek, CSc.
děkan



L.S.

doc. Ing. et Ing. Renáta Myšková, Ph.D.
vedoucí ústavu



V Pardubicích dne 17. října 2007

PODĚKOVÁNÍ

Dovoluji si poděkovat vedoucí mé bakalářské práce Ing. Libuši Čekanové, Ph.D. za cenné rady a připomínky, které se vyskytly v průběhu zpracování bakalářské práce.

SOUHRN

Bakalářská práce se zabývá reformou veřejných financí roku 2008. V první části jsou uvedeny základní pojmy veřejných financí a daňového systému. Druhá část je zaměřena na popis změn, jež přinesla reforma. V praktické části jsem zaměřila pozornost zejména na změny, které se dotknou většiny občanů České republiky. Na příkladech je doloženo, jak se reforma dotkne rodinných rozpočtů. Poslední část je věnována zhodnocení dopadů reformy. Cílem práce je přiblížit nejdůležitější změny v oblasti veřejných financí, jež od roku 2008 vešly v platnost.

KLÍČOVÁ SLOVA: Veřejné finance, daňová reforma, reforma systému sociálních dávek, reforma zdravotnictví

TITTLE

The Reform of Public Finance

SUMMARY

The bachelor work deals with reform of public finance in 2008. In the first part are brought out basic terms of public finance and system of taxation. The focus in second part is an explanation changes which will affect most of people of Czech Republic. Impact on family budget is documented on examples. The last part is given to evaluate of incidence of reform. The aim of the work is approaching of the most important changes in sphere of public finance which is valid since 2008.

KEY WORDS: Public finance, reform of taxes, reform of system of social taxes, reform of public health

Obsah

<u>OBSAH</u>	- 6 -
<u>SEZNAM OBRÁZKŮ</u>	- 7 -
<u>SEZNAM TABULEK</u>	- 7 -
<u>1. ÚVOD</u>	- 8 -
<u>2. CHARAKTERISTIKA STÁTNÍHO ROZPOČTU</u>	- 9 -
2.1. PŘÍJMY STÁTNÍHO ROZPOČTU	- 9 -
2.2. VÝDAJE STÁTNÍHO ROZPOČTU	- 10 -
2.3. DEFICIT STÁTNÍHO ROZPOČTU	- 11 -
2.3.1. PŘÍČINY ROZPOČTOVÉHO DEFICITU	- 12 -
2.3.2. DŮSLEDKY DEFICITU STÁTNÍHO ROZPOČTU	- 12 -
2.4. VEŘEJNÝ DLUH	- 13 -
2.4.1. ČLENĚNÍ VEŘEJNÉHO DLUHU	- 13 -
<u>3. STAV VEŘEJNÝCH FINANČÍ</u>	- 14 -
3.1. KRÁTKODOBÉ HLEDISKO	- 14 -
3.2. DLOUHODOBÉ HLEDISKO	- 15 -
3.3. PROČ JSOU NUTNÉ REFORMY	- 16 -
<u>4. ÚPRAVA DAŇOVÉHO SYSTÉMU A SYSTÉMU SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ V ROCE 2007</u>	- 18 -
4.1. ZÁKLADNÍ POJMY DAŇOVÉHO SYSTÉMU	- 18 -
4.2. DANĚ DAŇOVÉHO SYSTÉMU ČESKÉ REPUBLIKY	- 19 -
4.3. PŘÍMÉ DANĚ	- 20 -
4.3.1. DAŇ Z PŘÍJMŮ FYZICKÝCH OSOB	- 20 -
4.3.2. DAŇ Z PŘÍJMŮ PRÁVNICKÝCH OSOB	- 23 -
4.4. NEPŘÍMÉ DANĚ	- 24 -
4.4.1. DAŇ Z PŘIDANÉ HODNOTY	- 24 -
4.5. SYSTÉM SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ	- 25 -
4.5.1. DÁVKY NEMOCENSKÉHO POJIŠTĚNÍ:	- 28 -
4.5.2. DŮCHODOVÉ PŘIPOJIŠTĚNÍ – STAROBNÍ A INVALIDNÍ DŮCHODY	- 29 -
4.5.3. PODPORA V NEZAMĚSTNANOSTI	- 31 -
4.5.4. DÁVKY STÁTNÍ SOCIÁLNÍ PODPORY	- 32 -
<u>5. CO PŘINESE A ZMĚNÍ REFORMA VEŘEJNÝCH FINANČÍ</u>	- 35 -
5.1. CÍLE REFORMY VEŘEJNÝCH FINANČÍ	- 35 -
5.2. REFORMA DAŇOVÉHO SYSTÉMU	- 35 -
5.2.1. DAŇ Z PŘIDANÉ HODNOTY	- 35 -
5.2.2. DAŇ Z PŘÍJMŮ PRÁVNICKÝCH OSOB	- 36 -
5.2.3. DAŇ Z PŘÍJMŮ FYZICKÝCH OSOB	- 36 -

5.3. REFORMA SYSTÉMU SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ	- 38 -
5.3.1. PŘÍDAVEK NA DÍTĚ	- 38 -
5.3.2. SOCIÁLNÍ PŘÍPLATEK	- 38 -
5.3.3. RODIČOVSKÝ PŘÍSPĚVEK	- 39 -
5.3.4. PŘÍSPĚVEK NA ŠKOLNÍ POMŮCKY	- 39 -
5.3.5. DÁVKY PĚSTOUNSKÉ PÉČE	- 39 -
5.3.6. PORODNÉ	- 40 -
5.3.7. POHŘEBNÉ	- 40 -
5.3.8. DŮCHODOVÉ POJIŠTĚNÍ	- 40 -
5.3.9. NEMOCENSKÉ POJIŠTĚNÍ	- 41 -
5.4. REFORMA ZDRAVOTNICTVÍ	- 41 -
<u>6. MODELOVÉ PŘÍKLADY REFORMY VEŘEJNÝCH FINANČÍ</u>	<u>- 44 -</u>
6.1. STROP U PLATBY POJISTNÉHO	- 44 -
6.2. JAK SE ZMĚNÍ ČISTÁ MZDA	- 45 -
6.3. DÁVKY NEMOCENSKÉHO POJIŠTĚNÍ	- 50 -
6.4. VÝPOČET STAROBNÍHO DŮCHODU	- 52 -
<u>7. ZHODNOCENÍ REFORMY VEŘEJNÝCH FINANČÍ</u>	<u>- 55 -</u>
<u>8. POUŽITÁ LITERATURA</u>	<u>- 57 -</u>

Seznam obrázků

3-1 Saldo státního rozpočtu za leden až říjen (v mil. Kč)	- 14 -
3-2 Stav veřejných financí - struktura výdajů	- 16 -
3-3 Stav veřejných financí - struktura výdajů	- 17 -
5-1 Regulační poplatky porovnání	- 41 -

Seznam tabulek

4-1 Tabulka velikosti paušálních výdajů	- 20 -
4-2 Slevy na dani	- 21 -
4-3 Sazby daně z příjmů fyzických osob	- 22 -
5-1 Přehled změn slev na dani	- 36 -
5-2 Podíl DPFO, pojistného placeného zaměstnancem a DPH na hrubé mzdě zaměstnanců v rozdělení mezd dle mezních sazeb DPFO platných v roce 2007	- 37 -
5-3 Přídavek na dítě	- 38 -
5-4 Sociální příplatek	- 38 -
5-5 Dávky pěstounské péče	- 40 -
6-1 Strop na pojistném	- 44 -
6-2 Určení výpočtového základu pro důchod za rok 2007	- 52 -
6-3 určení výpočtového základu pro důchod za rok 2008	- 53 -
7-1 Kdo na reformě nejvíce vydělá	- 55 -
7-2 Kdo na reformě nejvíce prodělá	- 55 -

1. Úvod

Dne 21. 8. 2007 vešly v platnost dlouho očekávané reformy, jež mají vést ke stabilizaci státního rozpočtu. Tato stabilizace je jedním z nejdůležitějších cílů české ekonomiky, jelikož další prohlubování deficitu veřejných financí by mohlo vést k problémům s dodržováním Maastrichtských kritérií ohledně přijetí společné evropské měny euro.

Cesta reforem na světlo světa nebyla právě jednoduchá. Původní záměry, se kterými předstoupila Občanská demokratická strana, musely být pozměněny kvůli volebnímu výsledku, díky němuž byla sestavena po dlouhém jednání koalice tří stran.

Výše zmíněné reformy se začaly uplatňovat od 1. 1. 2008. Proto chci ve své práci přiblížit, co reformy přinesou a jaký dopad budou mít na rozpočet domácností a na státní rozpočet.

V úvodních kapitolách se zaměřuji na základní pojmy, které se vztahují k veřejným financím a státnímu rozpočtu. Hlavně zmiňuji pojmy státní rozpočet a vládní dluh. Poté se snažím zachytit prvky daňového systému a systému sociálního zabezpečení před zavedením reforem. Dále následuje část, v níž jsou uvedeny hlavní a dle mého názoru nejzákladnější změny, jež reforma přináší. Tyto změny jsem se pokusila rovněž interpretovat pomocí příkladů. V příkladech se zaměřuji na problematiku, která, jak se domnívám, ovlivní většinu obyvatel České republiky. V této části je tedy zpracován strop na pojistném, změna čisté mzdy po zavedení superhrubé mzdy, výpočet nemocenské a výpočet důchodu.

V závěrečné části mé práce je provedeno hodnocení reformy a její dopady na občany České republiky.

2. Charakteristika státního rozpočtu

Státní rozpočet je nejvýznamnější součástí soustavy veřejných rozpočtů České republiky, jelikož se zde soustřeďuje největší část příjmů a podílí se přibližně 80% na příjmech a výdajích České republiky.

Státní rozpočet je rovněž nejdůležitějším finančním nástrojem, který ústřední vláda využívá k hospodaření státu. Plní tři základní funkce, a to funkci alokační, nedistribuční a stabilizační, z nichž prioritní pro státní rozpočet České republiky jsou z dlouhodobého hlediska funkce stabilizační a nedistribuční.

Základní údaje o státním rozpočtu¹:

státní rozpočet je:

- a) Centralizovaný peněžní fond, který soustřeďuje rozhodující část finančních prostředků a do jehož příjmů plyne rozhodující část daňových výnosů.
- b) Nejdůležitější bilance státu; příjmy a výdaje jsou závazně členěny rozpočtovou skladbou. U státního rozpočtu je důležité saldo; to znamená, do jaké míry kryjí příjmy výdaje.
- c) Finančním plánem; státní rozpočet by měl být závazným finančním plánem, neboť nabývá formy rozpočtového zákona. Na kvalitě informací, které má k dispozici ministerstvo financí při sestavování rozpočtu, závisí vlastní plnění závazného finančního plánu, který státní rozpočet představuje. Za plnění státního rozpočtu odpovídá ministerstvo financí, jež po skončení rozpočtového období sestavuje tzv. státní závěrečný účet.
- d) Významný nástroj rozpočtové politiky; v tomto ohledu by mělo být cílem vytvořit vyrovnaný rozpočet.
- e) Nástroj řízení.

Všechny příjmy a výdaje státního rozpočtu se realizují na jednom běžném účtu v clearingovém centru České národní banky.

Příjmy a výdaje státního rozpočtu člení závazně rozpočtová skladba. V České republice se u státního rozpočtu povinně používá třídění z hlediska kapitálního.

2.1. Příjmy státního rozpočtu

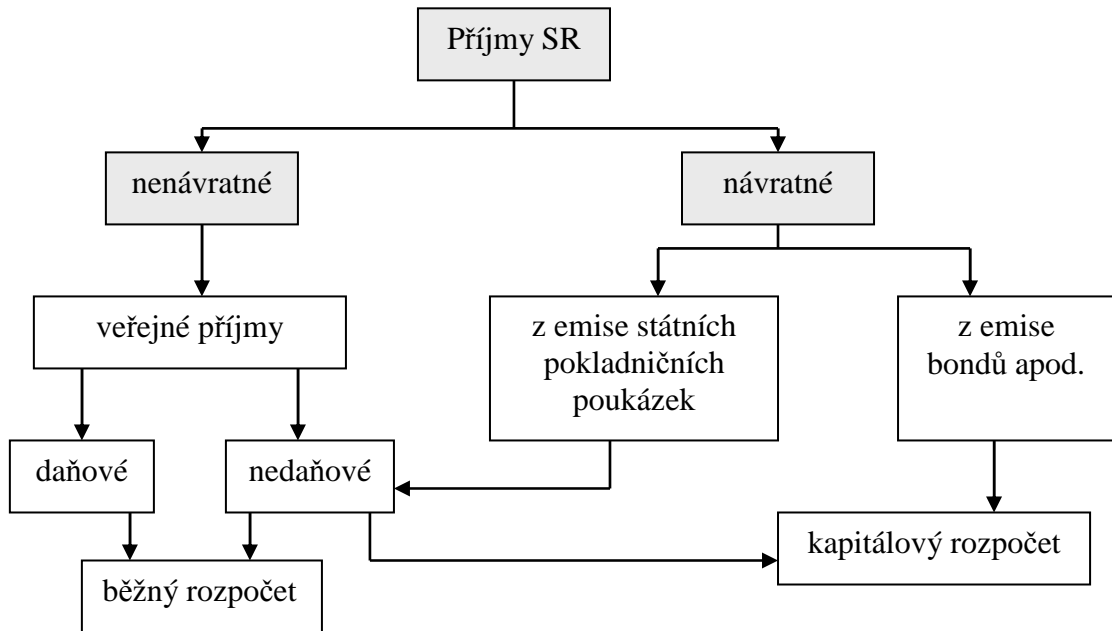
Nejvýznamnější skupinou jsou běžné příjmy, a to hlavně daňové příjmy, z nichž nejvýznamnější složkou jsou tzv. sdílené daně. Významný podíl na příjmech

¹ Peková, J. Veřejné finance, úvod do problematiky. Praha: ASPI, a. s., 2005, s. 122-124

státního rozpočtu mají zejména spotřební daně včetně nejstabilnější daně z přidané hodnoty, dále jsou to daně z příjmů, majetkové daně kam patří daň dědická, darovací a z převodu nemovitostí. Nedílnou součástí jsou cla.

Cla mají charakter jednorázově placené daně, které jsou vybírány z hodnoty zboží při přechodu státní hranice.

Příjmy státního rozpočtu



Zdroj: Peková, J., Pilný, J., Jetmar, M. Veřejná správa a finance veřejného sektoru. Praha: ASPI, a. s., 2005, s. 227

2.2. Výdaje státního rozpočtu

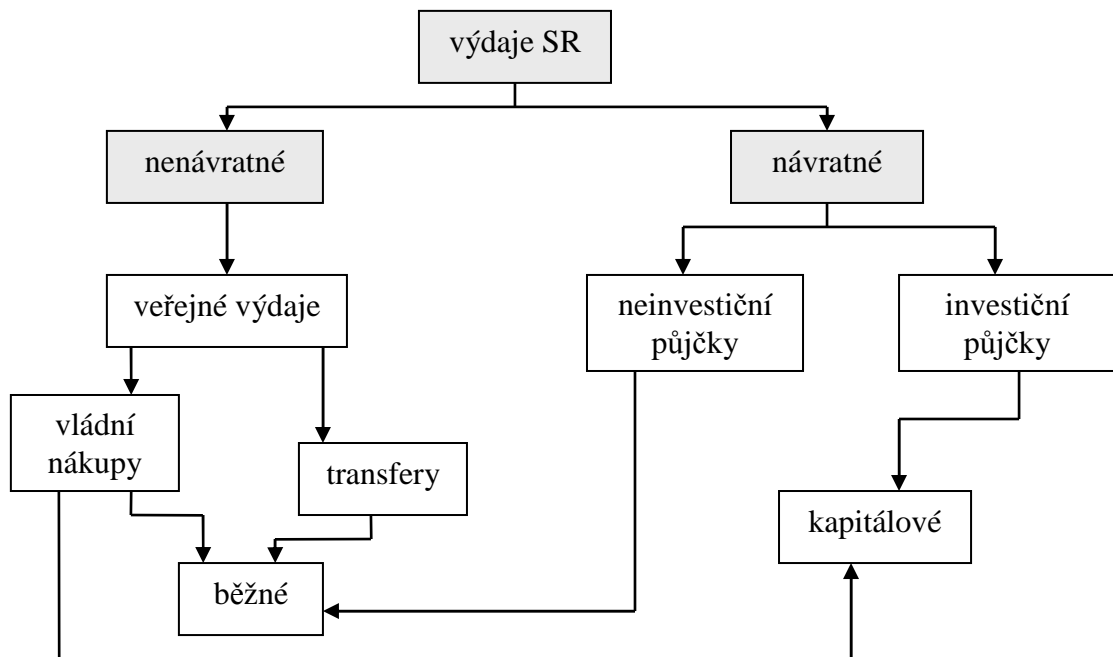
Rozhodující část výdajů tvoří běžné výdaje, a to zejména transfery.

Ze státního rozpočtu se vydávají peněžní prostředky:²

- na vládní nákupy
- na transfery
- na transfery pro obyvatelstvo
- na dotace na výrobu
- na dotace na krytí státních podniků
- na dotace do rozpočtů územní samosprávy
- na dotace do mimorozpočtových fondů

² Peková, J., Pilný, J., Jetmar, M. Veřejná správa a finance veřejného sektoru. Praha: ASPI, a. s., 2005, s.228

Výdaje státního rozpočtu



Zdroj: Peková, J., Pilný, J., Jetmar, M. Veřejná správa a finance veřejného sektoru. Praha: ASPI, a. s., 2005, s. 228

2.3. Deficit státního rozpočtu

U státního rozpočtu rozlišujeme:

1. plánovaný – záměrný deficit

Tento typ deficitu je označován jako aktivní – strukturální deficit. Je výsledkem záměrných vládních rozhodnutí ohledně příjmů a výdajů státního rozpočtu. Můžeme tedy říci, že záměrný deficit rozpočtu je nástrojem fiskální politiky vlády.

2. neplánovaný – nechtěný deficit

Tento typ rozpočtu nazýváme pasivní – cyklický deficit, jenž je výsledkem působení vnějších vlivů, které působí nezávisle na státu. Nejdůležitější je pak hospodářský cyklus.

Dalším z hledisek, dle něhož můžeme deficit posuzovat, je hledisko časové:

1. krátkodobý deficit
2. výsledný deficit
3. střednědobý deficit

2.3.1. Příčiny rozpočtového deficitu

Rozpočtový deficit ovlivňují vnitřní a vnější faktory, jež působí nezávisle na vládních záměrech. V posledních letech tyto faktory významným způsobem ovlivňují chronickou deficitnost státního rozpočtu.

Základní vnitřní faktory:³

- expanzivní charakter fiskální politiky
- časové rozložení výdajového šoku
- časové rozložení daňového zatížení
- vládní populismus

Všechny tyto faktory ovlivňují aktivní deficit státního rozpočtu

Základní vnější faktory:

- kolísání tempa ekonomického růstu, hospodářský pokles, růst nezaměstnanosti
- růst cen základních surovin
- deprese ve světě
- vývoj respektive růst úrokové míry
- úrok z veřejného dluhu
- mimořádné události (válečný konflikt, přírodní katastrofy)

O těchto faktorech můžeme říci, že ovlivňují pasivní deficit státního rozpočtu.

2.3.2. Důsledky deficitu státního rozpočtu

Důsledky můžeme opět posuzovat ze dvou hledisek, a to z krátkodobého či dlouhodobého.

Krátké období

V tomto období můžeme mluvit spíše o pozitivních důsledcích. V krátkém období se totiž daří odstraňovat působení vnějších vlivů, jako jsou např. výše zmiňované přírodní katastrofy. Dále můžeme díky krátkodobému deficitu oživit ekonomiku, neboť můžeme finančně podpořit veřejné výdajové programy, víme-li, že míra výnosu nám pokryje deficit a mnohdy i přinese nové finanční prostředky.

³ Peková, J. Veřejné finance, úvod do problematiky. Praha: ASPI, a. s., 2005, s. 431-433

Dlouhé období

Co se týče dlouhého období, tak zde můžeme hovořit většinou o negativních důsledcích, protože dlouhodobý deficit vede k růstu veřejného dluhu a vyvolává silné inflační tlaky.

2.4. Veřejný dluh

„Veřejný dluh je souhrn pohledávek ostatních ekonomických subjektů vůči státu, jednotlivým stupňům územní samosprávy, veřejným fondům a ostatním institucím ve veřejném sektoru, a to jak vnitřních subjektů (vnitřní dluh), tak zahraničních subjektů (zahraniční – vnější dluh). Veřejný dluh musí být v budoucnu splacen. Tíha jeho umořování dopadne na daňové poplatníky.“⁴

2.4.1. Členění veřejného dluhu

Jako základní členění bych uvedla rozdělení na hrubý veřejný dluh, který je celkovým objemem závazků a je využíván pro meziroční hodnocení podílu dluhu na HDP, a čistý veřejný dluh, což je hrubý veřejný dluh očištěný o pohledávky.

Dále můžeme dělit veřejný dluh dle místa umístění na vnitřní, který se nachází na území daného státu a v domácí měně, či na vnější, jenž je umístěn v zahraničí v zahraniční měně.

Neméně důležité dělení je dle splatnosti na krátkodobý (splatnost do 1 roku), střednědobý (splatnost do 10 let) a dlouhodobý (splatnost nad 10 let).

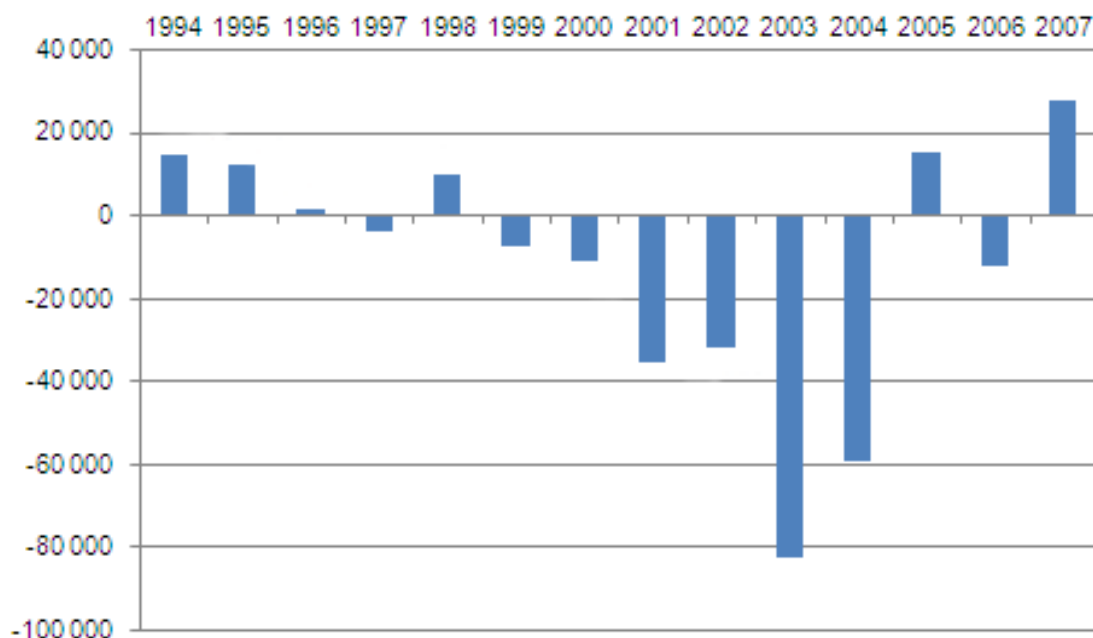
V České republice je velmi důležité členění na oficiální tj. oficiálně vykazovaný nebo skrytý neboli potencionální dluh.

⁴ Peková, J. Veřejné finance, úvod do problematiky. Praha: ASPI, a. s., 2005, s. 431-433

3. Stav veřejných financí

3.1. Krátkodobé hledisko

3-1 Saldo státního rozpočtu za leden až říjen (v mil. Kč)



Zdroj: <http://www.penize.cz/zpravy/5502/stat-se-chysta-na-velke-predvanocni-utraceni/>

Z výše uvedeného grafu je patrné, že státní rozpočet za letošních prvních 10 měsíců byl v nejvyšším přebytku, jaký rozpočty od ledna do října vykázaly za posledních 14 let. Přesto už nyní je zřejmé, že nakonec skončí v hlubokém deficitu, který by se měl pohybovat okolo 3,4% HDP.

Celkový přebytek ke konci měsíce října činí 27,2 miliardy korun. Pokud se ale podíváme, jaký byl stav rozpočtu za stejné období roku 2006, zjistíme, že byla státní pokladna ve schodku 12,7 miliard korun.

Situaci, která letos nastala, můžeme považovat za výjimečnou, jelikož rozpočet je nyní v přebytku teprve podruhé za posledních 9 let.

Podle schváleného zákona o státním rozpočtu má ke konci roku vzniknout deficit přibližně ve výši 91,3 miliard korun. Podle říjnových výsledků lze předpokládat, že deficit bude pravděpodobně nižší. Toto souvisí také s přehodnocením prognózy o nárůstu velikosti českého HDP, kterou provádí ministerstvo financí. Původní odhady se pohybovaly okolo 5%, zatímco nyní se

hovoří i o 5,8% a z toho rovněž vyplývá, že deficit státního rozpočtu by tak na konci roku mohl být 3,4% HDP.

3.2. Dlouhodobé hledisko

Přestože se české ekonomice nyní z krátkodobého hlediska daří, situace veřejných financí se z dlouhodobého hlediska nelepší, jelikož deficitní financování rozpočtů předchozích vlád vytvořilo vysoký a hlavně rychle rostoucí státní dluh. Na tento nebezpečný trend zadlužování je Česká republika upozorňována již několik let, a to jak domácími ekonomy, tak zahraničními institucemi.

Podle článku z internetového deníku iHNed.cz ministři financí Evropské unie schválili dne 9. 10. 2007 tři rozpočtová doporučení pro Českou republiku, která počítají s postupným omezováním rozpočtového deficitu.

Tato doporučení jsou:

1. Schodek veřejných financí by v roce 2008 neměl překročit tříprocentní hranici HDP
2. Snížení rozpočtového deficitu v příštím roce o 0,75 procentního bodu
3. Česká republika by měla dosáhnout střednědobého cíle v roce 2012, kdy by schodek neměl překročit hranici 1% HDP.

Tato opatření jsou reakcí na porušení závazku, že rozpočet v letošním roce neskončí se schodkem vyšším než 3,3% HDP. Za nedodržení těchto doporučení hrozí až zastavení přísunu dotací z Bruselu do České republiky.

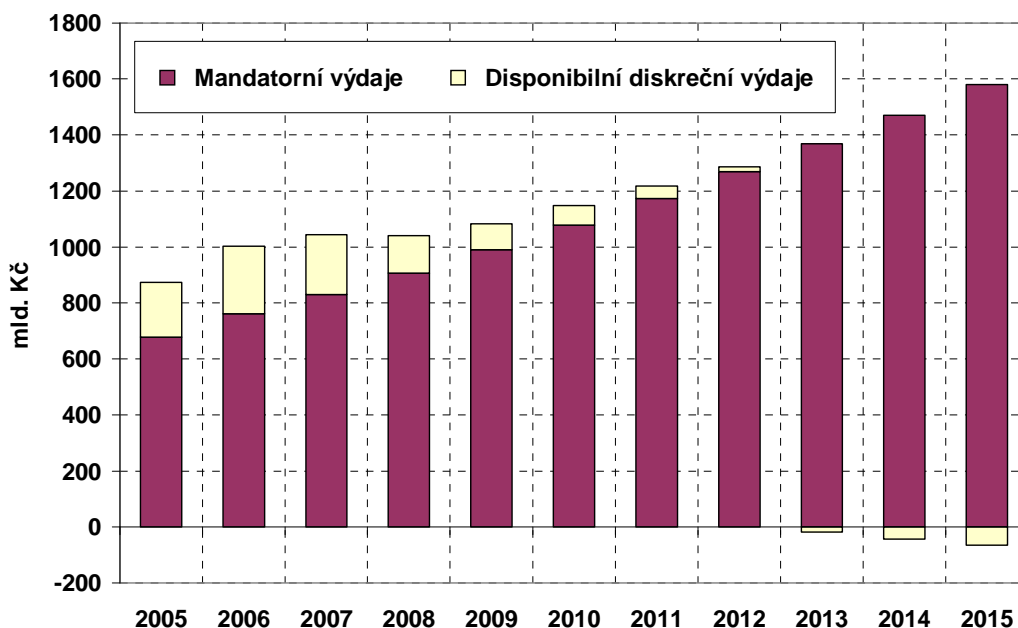
Situace zadlužování vlády se nyní ovšem nelepší navzdory působení příznivých faktorů jakými jsou:

- ekonomický vzestup
- využívání mimořádných příjmů
- krátkodobé úspory a převody do rezervního fondu
- útlum nákladů spojených s transformací ekonomiky a stabilizací bankovního sektoru

Ovšem předpoklad je takový, že nevyhnutelně dojde k odeznění těchto příznivých faktorů, a dojde tak k dalšímu nárůstu deficitu.

3.3. Proč jsou nutné reformy

3-2 Stav veřejných financí - struktura výdajů



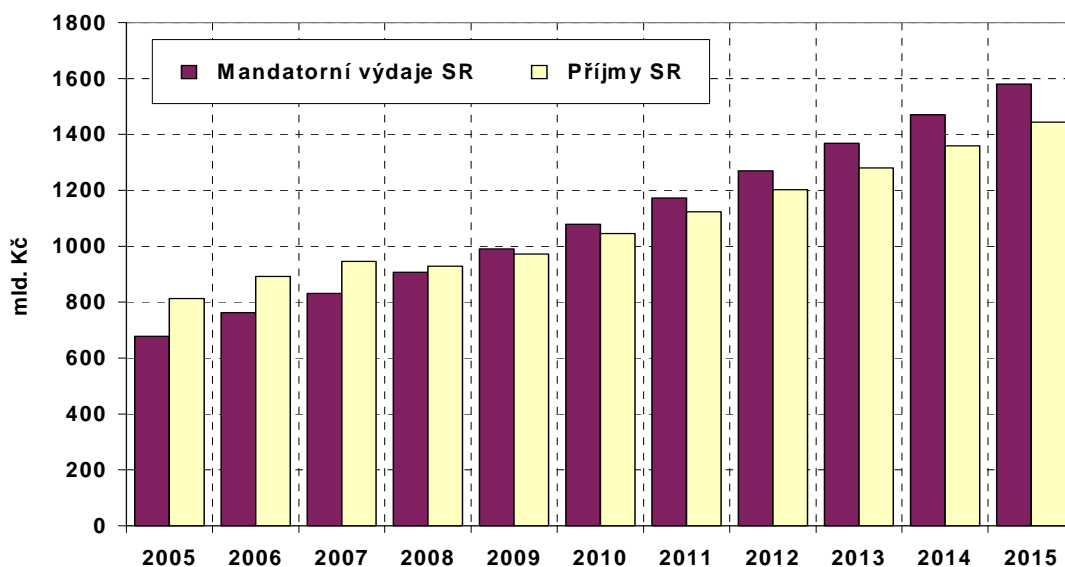
Zdroj: Prezentace Mirka Topolánka – Stav veřejných financí v roce 2007 a v dalších letech

Ze zde uvedeného grafu je patrné, že bez zavedení reforem by se Česká republika mohla dostat do dluhové pasti. Již v roce 2009 budou státní výdaje vyšší než příjmy. V roce 2013 by potom nastala situace, kdy by všechny státní výdaje šly pouze na pokrytí mandatorních výdajů, a tak by potom nezbývaly prostředky na výdaje pro investice na vědu a výzkum či financování rozvoje infrastruktury.

Řada odborníků se shoduje, že největším problémem veřejných financí je neudržitelný růst mandatorních výdajů.⁵ Tyto výdaje významně ovlivnilo populistické přijímání sociálních balíčků před volbami do Parlamentu na jaře roku 2006. Například dávky státní sociální podpory stouply ze 34 miliard korun v roce 2006 na 54,4 miliard korun v roce 2007 a díky valorizacím by i nadále stouply.

⁵ Jedná se o tzv. „příkázané“ výdaje, které jsou externě stanoveny, jsou povinné a nelze je při plánování rozpočtu účinně ovlivnit

3-3 Stav veřejných financí - struktura výdajů



Zdroj: Prezentace Mirka Topolánka – Stav veřejných financí v roce 2007 a v dalších letech

Jak si můžeme všimnout z výše uvedeného grafu, v roce 2008 by dosáhl schodek výše zhruba 150 miliard korun. V roce 2009 budou celkové příjmy státního rozpočtu nižší než mandatorní výdaje a nestačily by na jejich profinancování. V roce 2013 by na krytí mandatorních výdajů směřovaly veškeré výdaje státního rozpočtu včetně toho, co dnes platíme schodkem. Došlo by k výraznému prohlubování deficitu důchodového systému, z čehož vyplývá nemožnost vyplácet důchody bez výrazného snížení životní úrovně důchodců. ČR by nebyla schopna plnit závazky vůči Evropské unii tak jako doposud, protože není schopna udržet vládní deficit pod úrovní 3 % HDP. Bylo by tak ohroženo přijetí eura v dohledném období. ČR by se tak mohla stát jedinou zemí ve středoevropském regionu bez společné evropské měny, což by se následně odrazilo ve snížené důvěře ze strany investorů.

Všechny tyto informace naznačují, že bez reformy veřejných financí by se česká ekonomika dostala do vážných problémů, jež by se týkaly především deficitu státního rozpočtu a nárůstu mandatorních výdajů. Proto je reforma veřejných financí jedinou možnou cestou, jak dostát závazkům, jež má Česká republika k Evropské unii a k vlastním občanům.

4. Úprava daňového systému a systému sociálního zabezpečení v roce 2007

4.1. Základní pojmy daňového systému

Daň: „Daň je definována jako povinná, nenávratná, zákonem určená platba do veřejného rozpočtu. Je to platba neúčelová a neekvivalentní. Daň se pravidelně opakuje v časových intervalech, nebo je nepravidelná a platí se za určitých okolností.“⁶

Funkce daní je stejná s funkcemi státního rozpočtu, a to: alokační, redistribuční, stabilizační a fiskální. Přičemž fiskální funkcí myslíme schopnost naplnit veřejný rozpočet.

Požadavky na daně:⁷

1. spravedlnost
2. efektivnost
3. pozitivní vlivy na ekonomické chování subjektů – omezení negativních vlivů
4. správné působení na makroekonomické agregáty
5. právní perfektnost a politická průhlednost

Daňový subjekt: Daňový subjekt je dle zákona osoba povinná strpět, odvádět nebo platit daň.

Daňové subjekty dělíme na *poplatníky* a *plátce daně*. Přičemž pojem poplatník se používá u přímých daní, jeho příjem či majetek je podroben dani. Zatímco pojem plátce daně se používá u daní nepřímých, neplatí daň ze svého předmětu daně, ale zahrne ji do cen zboží a služeb.

Základ daně: Základem daně je předmět daně vyjádřený v měrných jednotkách, a to fyzických nebo v peněžních, a upravený dle zákonných pravidel. Tento základ musí být vymezen časově a věcně.

Zdaňovací období: Zdaňovací období je časový interval, za který se stanovuje základ daně a platí se i příslušná daň.

Sazby daně: Zde hovoříme o algoritmu, pomocí něhož stanovíme velikost daně. Sazby daně můžeme dělit dle druhu předmětu daně nebo poplatníka na *jednotné*, které jsou stejné pro všechny typy a druhy předmětu daně, a *diferencované*, jež se liší dle druhu předmětu daně. Rovněž můžeme dělit základ daně dle jeho typu. Zde

⁶ Kubátová, K. Daňová teorie a Politika. Praha: ASPI a. s., 2006, s. 16

⁷ Kubátová, K. Daňová teorie – úvod do problematiky. Praha: ASPI a. s., 2005, s. 17

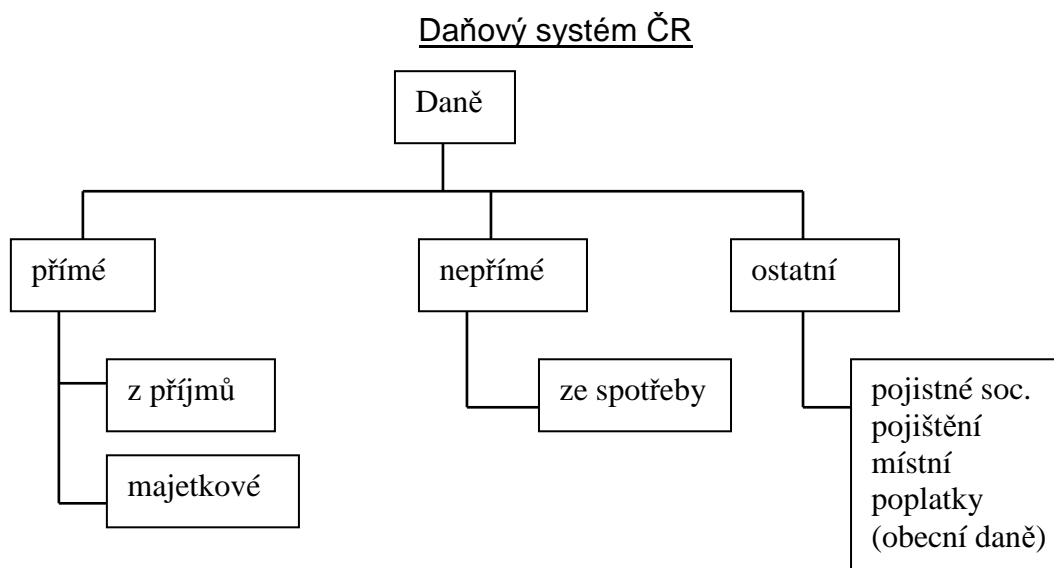
bych tedy uvedla pevnou sazbu, která je vztažena k objemové jednotce základu daně, dále relativní sazbu (ad valorem), u níž má základ hodnotový charakter a sazba je určena procentem ze základu daně. Relativní sazbu ještě dále dělíme, a to na lineární (proporcionální), jež roste s růstem základu ve stejném poměru, což znamená, že daně procento se nemění, a progresivní, která nejlépe vyhovuje požadavku daňové spravedlnosti. Zde je nutno uvést, že se používá buď pásmová sazba, nebo stupňová progrese.

Sleva na dani: Sleva je možnost snížení částky daně, tzn. že se odečítá od vypočtené daně.

Odpočty: Odečítají se od základu daně, a to každý z nich nezávisle na ostatních, tj. bez jakéhokoli pořadí.

4.2. Daně daňového systému České republiky

Daňové příjmy jsou nejvýznamnějším příjmem veřejných rozpočtů. Pro zjištění podílu těchto příjmů na HDP používáme daňovou kvótu, která slouží mimo jiné i k mezinárodnímu porovnání daňového zatížení. K naplnění veřejných rozpočtů neslouží jen jedna velká daň, nýbrž celý soubor daní, které mají různý význam z hlediska výnosnosti, a tento soubor nazýváme *daňovým systémem*.



Zdroj: Vančurová, A., Láchová, L. Daňový systém ČR 2006 aneb učebnice daňového práva. 1. VOX a. s., 2006, s. 35

4.3. Přímé daně

Tento druh daní platí poplatník na úkor svého důchodu a předpokládá se, že je nemůže přenést na jiný subjekt. Do této skupiny daní řadíme, jak je z výše uvedeného schématu patrné, daně z příjmů a daně majetkové.

4.3.1. Daň z příjmů fyzických osob

Požaduje se, aby byla tato daň prostředkem přerozdělení důchodů od bohatších k sociálně potřebným, a proto jsou na ni kladeny nejvyšší požadavky.

Předmět daně: Předmětem jsou příjmy ze závislé činnosti a funkční požitky, příjmy z podnikání a z jiné samostatně výdělečné činnosti, kde můžeme stanovit výdaje na jejich dosažení, udržení a zajištění paušální částkou tj. procentem z dosažených příjmů.

4-1 Tabulka velikosti paušálních výdajů

druh příjmu	paušál
příjmy ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství	80%
příjmy z řemeslných živností	60%
příjmy z ostatních živností	50%
příjmy z jiného podnikání, z převodu a využití práv a z výkonu nezávislého povolání	40%

Zdroj: Vančurová, A., Láchová, L. Daňový systém ČR 2006 aneb učebnice daňového práva. 1. VOX a. s., 2006, s. 143

Dále sem zahrnujeme příjmy z kapitálového majetku, z pronájmu aj. U těchto druhů příjmů se uplatňuje tzv. minimální základ daně, a to k dosažení zásady daňové spravedlnosti, jelikož by tak podnikatelé mohli vykazovat i nulovou daň, což zaměstnanec nemůže.

Zdaňovací období: U daně z příjmů fyzických osob je zdaňovací období vždy kalendářní rok.

Základ daně: je částka, o níž příjmy poplatníka ve zdaňovacím období převyšují výdaje, pokud má poplatník více druhů příjmů, základem daně je součet dílčích základů daně, jež dělíme do tří relativně samostatných skupin, jejichž postavení není stejné. Za nejdůležitější je považován dílčí daňový základ příjmů ze závislé činnosti a funkčních požitků. Druhou skupinu tvoří dílčí daňový základ příjmů z podnikání a jiné samostatně výdělečné činnosti a dílčí daňový základ příjmů z pronájmu, třetí

skupina zahrnuje dílčí daňový základ příjmů z kapitálového majetku a dílčí daňový základ ostatních příjmů.

Při tvoření základu se sečte druhá a třetí skupina a může se stát, že výsledek bude záporný. Potom tento výsledek je v daňovém přiznání vykazován jako daňová ztráta.

Společný základ daně: mohou uplatnit manželé pokud s nimi v domácnosti žije alespoň jedno nezaopatřené dítě.

Manželé za sebe shromáždí příjmy připadající na jednotlivé dílčí základy daně a s nimi související výdaje, stejně tak učiní i s odpočty. Potom ale každý samostatně vypočtou daň z poloviny takto získaného základu daně po snížení. Společný základ daně funguje v českém daňovém systému od roku 2005 pod názvem *Společné zdanění manželů*. Při využití společného zdanění musí oba manželé podat daňové přiznání, a to v jednom termínu.

Slevy na dani:

4-2 Slevy na dani

Typ částky	výše
na poplatníka	7 200 Kč
na částečnou invaliditu	1 500 Kč
na úplnou invaliditu	3 000 Kč
držitel průkazky ZTP/P	9 600 Kč
pro studenta	2 400 Kč
na dítě	6 000 Kč
dítě ZTP/P	12 000 Kč
na manželku	4 200 Kč
na manželku ZTP/P	8 400 Kč

Zdroj: Vančurová, A., Láčková, L. Daňový systém ČR 2006 aneb učebnice daňového práva. 1. VOX a. s., 2006, s. 125

Tyto slevy můžeme též nazývat *standardní*, mají sociální funkci a přispívají k optimální redistribuci důchodů. Cílem je zohlednění nejen sociálního postavení poplatníků, ale částečně i celé domácnosti. Silná čára v tabulce zdůrazňuje rozdělení slev na dani do dvou skupin, a to slevy uplatňované poplatníkem na vlastní osobu a slevy na vyživované osoby.

Odpočty: Částky, které snižují daňový základ.

Mezi základní odpočty můžeme zahrnout části úroků z úvěrů na bytové potřeby, příspěvky na penzijní připojištění a pojistného životního pojištění, zaplacené členské příspěvky odborové organizaci.

Sazby: Sazba daně je v současné době klouzavě progresivní a je rozdělena do čtyř daňových pásem.

4-3 Sazby daně z příjmů fyzických osob

Základ daně		Daň	Ze základu přesahujícího
od Kč	do Kč		
0	121 200	12%	
121 200	218 400	14 544 Kč + 19%	121 200 Kč
218 400	331 200	33 012 Kč + 25%	218 400 Kč
331 200	a více	61 212 Kč + 32%	331 200 Kč

Zdroj: zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů v platném znění

Poplatníci daně: Jimi jsou všechny fyzické osoby, které dělíme na daňové rezidenty, jimiž jsou osoby, které mají bydliště na území České republiky nebo zde pobývají alespoň 183 dní v roce. Tyto osoby podléhají dani z příjmů fyzických osob svými celosvětovými příjmy. Druhou skupinou jsou tzv. daňoví nerezidenti, což jsou osoby, které nejsou daňovými rezidenty, mají omezenou daňovou povinnost, tzn. že dani z příjmů fyzických osob podléhají pouze příjmy ze zdrojů na území České republiky.

Vyňaté příjmy: Do tohoto druhu příjmů můžeme zahrnout dědictví, příjmy získané darováním s výjimkou darů získaných v souvislosti se závislou činností nebo s podnikáním a jinou samostatnou výdělečnou činností a přijaté úvěry nebo půjčky.

Osvobozené příjmy: Nejdůležitějšími příjmy této skupiny jsou příjmy sociální, hlavně dávky z veřejných rozpočtů, jimiž jsou dávky sociální podpory z nemocenského a veřejného zdravotního pojištění, dále sem zahrnujeme studijní stipendia, příspěvky od nadací, občanských sdružení, aj.

Výpočet daňové povinnosti a její placení: Postup při výpočtu můžeme shrnout do několika základních kroků, které bych tu shrnula v přehledném zápisu:

veškeré příjmy poplatníka

- příjmy vyňaté ze zdanění (nejsou předmětem daně)

= příjmy podléhající dani

- osvobozené příjmy

= příjmy zdaňované v **ZÁKLADU** daně (zaokrouhuje se na celé stovky korun dolů)

* sazba daně

= **DAŇ**

- slevy na dani

= **DAŇOVÁ POVINNOST**

- zálohy na daň zaplacené na dané zdaňovací období i podle poslední známé daňové povinnosti

- zálohy sražené zaměstnavatelem

= **DOPLATEK** nebo **PŘEPLATEK**

Administrativa daně: Daňové priznání a vyrovnání daňové povinnosti do 31. března, pokud daňové priznání zpracovává daňový poradce tak do 30. června.

4.3.2. *Daň z příjmů právnických osob*

Její význam v České republice se postupně snižuje, nejen díky daňové konkurenci, ale i snahou o podporu podnikatelských aktivit.

Předmět daně: Předmětem jsou výnosy z veškeré činnosti a z nakládání s veškerým majetkem, zejména příjmy z činností uskutečňovaných za účelem dosažení zisku.

Poplatníci daně: Jsou osoby, jež nejsou fyzickými osobami a organizačními složkami státu.

Základ daně: Odvozuje se od výsledku hospodaření před zdaněním, zjednodušeně můžeme říci, že jde o rozdíl, o který příjmy převyšují výdaje (náklady).

Příjmy vyňaté ze základu daně: Do této skupiny můžeme zařadit příjmy z nabytí majetku dědictvím či darováním, příjmy z provozování ekologických zařízení, úroky z přeplatku na dani, úroky z hypotečních zástavních listů, regulované nájemné za byty.

Základ daně se snižuje o daňovou ztrátu, dále od něho lze odečíst 30% výdajů vynaložených na výuku žáků v učilištích, 100% výdajů vynaložených na realizaci

projektů výzkumu a vývoje, dále ještě je možné odečíst dary v minimální výši 2000 Kč, maximálně však do 5% upraveného daňového základu.

Slevy na dani: Můžeme rozdělit do dvou základních skupin, a to na zaměstnance se změněnou pracovní schopností a pro držitele příslibu *investiční pobídky* – forma daňových prázdnin maximálně po dobu deseti po sobě jdoucích zdaňovacích období.

Sazba daně: U investičních fondů, penzijních fondů a podílových fondů činí sazba 5%, u příjmů z dividend, podílů na zisku, vypořádacích podílů a podílů na likvidačním zůstatku činí 15% a pro zbývající právnické osoby činí sazba daně 24%.

Administrativa daně: Zdanitelným obdobím daně z příjmů právnických osob je kalendářní rok nebo hospodářský rok, který se nemusí shodovat s kalendářním. Daňové přiznání se podává do konce třetího měsíce po skončení zdaňovacího období, výjimku mají společnosti podléhající auditu, ty podávají daňové přiznání do konce šestého měsíce po skončení zdaňovacího období. Poslední den zdaňovacího období se považuje za den splatnosti daně. Částka, která je k tomuto dni splatná, se snižuje o zálohy, jež byly splatné v příslušném zdaňovacím období.

4.4. Nepřímé daně

Předpokládá se, že je subjekt, který daň odvádí, neplatí z vlastního důchodu, ale že ji přenáší na jiný subjekt. Do skupiny nepřímých daní řadíme daň ze spotřeby a obrátů, daň z přidané hodnoty a cla.

4.4.1. Daň z přidané hodnoty

Úprava daně z přidané hodnoty v České republice odpovídá Směrnici Rady 2006/112/EC. Je nejen povinná, ale také - jak z hlediska předmětu, tak i sazeb - jediná harmonizovaná daň v Evropské unii.

Předmět daně: Zde můžeme vymežit čtyři typy zdanitelných plnění:

- dodání zboží a převod či přechod nemovitostí
- poskytnutí i přijetí služeb
- pořízení zboží z jiného členského státu
- dovoz zboží

Sazby: Základní sazba daně je 19%, snížená sazba činí 5%. Do snížené sazby zahrnujeme: základní potraviny, knihy, noviny, časopisy, dětské sedačky, zdravotní a sociální péči, sportovní činnosti, aj.

Výstupy: Tak v terminologii daně z přidané hodnoty nazýváme prodeje a vybíraná daň se proto nazývá daň na výstupu.

Vstupy: Jsou nákupy pro produkci a vybíraná daň se nazývá daň na vstupu.

Odpočet daně: Je upravená suma daně na vstupu, je menší nebo rovna souhrnu daně na vstupu za zdaňovací období.

Daňová povinnost: Tímto rozumíme rozdíl mezi sumou daně na výstupu a odpočtem daně. Pokud je rozdíl kladný, nazýváme ho vlastní daňovou povinností, kterou je subjekt povinen odvést státu, pokud je rozdíl záporný, nazýváme ho nadměrný odpočet, a vzniká tak přeplatek na dani z přidané hodnoty.

Zdanitelné plnění: Je takové, u kterého plátcí daně vzniká povinnost přiznat a odvést daň na výstupu.

Osvobozená plnění: Mají místo plnění v tuzemsku, ale plátce není povinen z nich odvádět daň, tj. uplatnit daň na výstupu.

Osoby povinné k dani a plátcí daně: Osoba povinná k dani je ta, která je registrována k DPH v České republice, pokud překročí registrační limit, jenž nyní činí 1 000 000 Kč obratu za 12 po sobě následujících kalendářních měsíců. Plátce se poté musí registrovat u svého místně příslušného finančního úřadu. Osobou povinnou k dani je v České republice každá osoba samostatně vykonávající ekonomickou činnost.

Obrat: Pod pojmem obrat rozumíme výnosy nebo příjmy za uskutečněná plnění bez osvobozených plnění bez nároku na odpočet.

Základ daně: Základ daně tvoří čtyři druhy příjmů, a to: spotřební daň, dotace k ceně, vedlejší související výdaje poskytované spolu se zbožím, případně službou, materiál poskytnutý v ceně služby.

Zdaňovací období: U nepřímých daní je zdaňovací období vždy kratší než roční, základní zdaňovací období je kalendářní měsíc. Plátcí s nižším obratem mají zpravidla zdaňovací období delší, a to ve většině případů čtvrtletní. Daňové přiznání se podává do 25 dnů po skončení zdaňovacího období.

4.5. Systém sociálního zabezpečení

Dle zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení systém sociálního zahrnuje nemocenské pojištění zaměstnanců a osob postavených

jim na roveň, nemocenské pojištění osob samostatně výdělečně činných a důchodové pojištění.

V České republice se využívá dvoupilířový systém financování sociálního zabezpečení. Rozhodující je veřejný pilíř, který se skládá z průběžného financování založeném na mezigenerační sociální solidaritě. Druhý je soukromý pilíř, což je dobrovolné smluvní pojištění.

Mezi základní zdroje financování sociálního zabezpečení patří příjmy od zaměstnanců, zaměstnavatelů a od státu.

Mezi základní formy sociálního zabezpečení patří:

- zabezpečení v nemoci
- zabezpečení ve stáří
- invalidní důchod
- zabezpečení matek v případě těhotenství a mateřství
- podpora v nezaměstnanosti
- podpora rodin s dětmi
- zabezpečení rodinných příslušníků a pozůstalých
- různé formy ústavní péče
- sociální služby

Dle zákona č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti dělíme tři druhy pojištění:

- pojistné na nemocenské pojištění
- pojistné na důchodové pojištění
- příspěvek na státní politiku zaměstnanosti

Dále výše uvedený zákon uvádí, že pojistné je příjmem státního rozpočtu, přičemž pojistné na důchodové pojištění se vede na samostatném účtu jako samostatná položka státního rozpočtu.

Poplatníci pojistného:

- organizace = právnické nebo fyzické osoby, které zaměstnávají více než 25 zaměstnanců
- malé organizace = právnické osoby nebo fyzické osoby, které zaměstnávají alespoň 1 zaměstnance
- zaměstnanci
- osoby samostatně výdělečně činné

Výše pojistného se stanoví procentní sazbou z vyměřovacího základu zjištěného za rozhodné období.

Vyměřovací základ: Pro zaměstnance je vyměřovacím základem úhrn příjmů, které jsou předmětem daně z příjmů fyzických osob a zaokrouhluje se na celé koruny nahoru. Vyměřovací základ organizace a malé organizace je částka odpovídající úhrnu vyměřovacích základů jejich zaměstnanců, u osob výdělečně činných je pro pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti je částka, kterou si určí, ne však méně než 35% příjmů ze samostatné výdělečné činnosti (SVČ) před rokem 2004, 40% příjmů ze SVČ v roce 2004, 45% příjmů ze SVČ v roce 2005 a 50% příjmů ze SVČ od roku 2006, a to po odpočtu výdajů vynaložených na jejich dosažení, zajištění a udržení. Vyměřovací základ u osoby samostatně výdělečně činné může činit nejvýše 486 000 Kč, tato částka se sníží o částku 40 050 Kč za každý měsíc, kdy nevykonávala samostatnou výdělečnou činnost alespoň po jeho část.

Sazby pojistného:

- a) u organizace a malé organizace 26% z vyměřovacího základu; z toho 3,3% na nemocenské pojištění, 21,5% na důchodové pojištění a 1,2% na státní politiku zaměstnanosti
- b) zaměstnanec 8% z vyměřovacího základu; z toho 1,1% na nemocenské pojištění, 6,5% na důchodové pojištění a 0,4% na státní politiku zaměstnanosti
- c) osoba samostatně výdělečně činná 29,6%; z toho 28% na důchodové pojištění a 1,6 na státní politiku zaměstnanosti a dále ještě 4,4% na nemocenské pojištění

Pojistné se platí v české měně buď převodem na účet příslušné správy sociálního zabezpečení, nebo hotově na tentýž účet.

V rámci „nemocenského“ jsou zahrnuty čtyři druhy dávek:

- nemocenské
- podpora v nezaměstnanosti
- vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství
- peněžitá pomoc v mateřství

4.5.1. Dávky nemocenského pojištění.⁸

Denní vyměřovací základ:

U zaměstnanců je to započitatelný příjem zúčtovaný zaměstnanci v rozhodném období, které je zpravidla 12 kalendářních měsíců, se dělí počtem kalendářních dnů připadajících na rozhodné období.

U osoby samostatně výdělečně činné je tento základ obdobný jen s tím rozdílem, že rozhodným obdobím je zpravidla kalendářní rok.

Redukční hranice: od 1. 1. 2007 máme dvě redukční hranice, jejichž výše činí 550 Kč a 790 Kč.

Průběh redukce je následující: za období prvních 14 dnů od data pracovní neschopnosti (karantény) či potřeby ošetřování člena rodiny se započte 90% z částky do výše 1. redukční hranice, z částky převyšující 1. redukční hranici, nejvýše však do výše 2. redukční hranice se započítává 60% a k částce nad 2. redukční hranici se nepřihlíží.

Za období od 15. dne se částka 1. redukční hranice zahrnuje plně, částka převyšující 1. redukční hranici, nejvýše však do výše 2. redukční hranice se započte 60% a k částce přesahující 2. redukční hranici se nepřihlíží.

Toto redukování (od 15. dne) se využívá pro vyrovnání příspěvku v těhotenství a mateřství a peněžité pomoci v mateřství.

Procentní sazba: Dávky nemocenského pojištění se vypočítávají z denního vyměřovacího základu příslušnou procentní sazbou, a to:

- peněžité pomoci v mateřství 69%
- podpora při ošetřování člena rodiny 69%
- u nemocenského 25% za první tři kalendářní dny pracovní neschopnosti nebo karantény dále 69%

Doba poskytování dávek nemocenského pojištění:

- nemocenské maximálně jeden rok, u poživatelů starobního důchodu a plného invalidního důchodu činí 84 kalendářních dnů
- podpora při ošetřování člena rodiny nejvýše po dobu prvních devíti kalendářních dnů, popřípadě 16 kalendářních dnů

⁸ Podrobněji viz metodika na stránkách ministerstva práce a sociálních věcí ČR dostupných na www.mpsv.cz

- peněžitá pomoc v mateřství maximálně 28 týdnů, popřípadě 37 týdnů pro ženy, které porodily více dětí a starají se alespoň o dvě z nich, nebo ženy, jež žijí v domácnosti samy
- vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství nejdéle do nástupu ženy na mateřskou dovolenou a po jejím ukončení nejdéle do devátého měsíce od porodu

4.5.2. *Důchodové připojištění – starobní a invalidní důchody*⁹

Český důchodový systém se skládá ze dvou částí, a to:

1. povinné základní důchodové pojištění, z něhož pobírá důchod více než 99% obyvatel ve věku vyšším, než je hranice věková hranice pro nárok na starobní důchod
2. dobrovolné kapitálově financované penzijní připojištění se státním příspěvkem, jehož součástí jsou i produkty komerčních pojišťoven, zejména životní pojištění

Tato problematika je upravena zákonem č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, který dělí důchody na 5 druhů, jimiž jsou:

- starobní (včetně tzv. předčasného starobního důchodu)
- plný invalidní
- částečný invalidní
- vdovský a vdovecký
- sirotčí

Samotný důchod se potom skládá ze dvou částí, což jsou základní výměra (pevná částka, která je stejná pro všechny typy důchodů bez ohledu na délku doby pojištění a výši výdělku) a procentní výměry.

⁹ Podrobněji opět metodika na stránkách ministerstva práce a sociálních věcí dostupných na www.mpsv.cz a dále potom v zákoně č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění

Starobní důchod

Důchodový věk¹⁰

- u mužů 60 let
- u žen
 1. 53 let, pokud vychovaly alespoň 5 dětí,
 2. 54 let, pokud vychovaly 3 nebo 4 děti,
 3. 55 let, pokud vychovaly 2 děti,
 4. 56 let, pokud vychovaly 1 dítě,
 5. 57 let

pokud této hranice dosáhli pojištěnci do 21. 12. 2005.

Pojištěnci, kteří těchto věkových hranic dosáhnou v období od 1. 1. 1990 do 31. 12. 2012 se důchodový věk stanoví tak, že ke kalendářnímu měsíci, v němž pojištěnec dosáhl této hranice, se připočítají u mužů 2 kalendářní měsíce a u žen 4 kalendářní měsíce za každý i započatý kalendářní rok z doby po 31. 12. 1995 do dne dosažení výše uvedené hranice.

Po 31. 12. 2012 činí důchodový věk

- u mužů 63 let
- u žen
 1. 59 let, pokud vychovaly alespoň 5 dětí,
 2. 60 let, pokud vychovaly 3 nebo 4 děti,
 3. 61 let, pokud vychovaly 2 děti,
 4. 62 let, pokud vychovaly 1 dítě,
 5. 63 let.

Výše normálního starobního důchodu¹¹

Od 1. 1. 2007 činí základní výměra 1 570 Kč měsíčně a procentní výměra činí za každý celý rok doby pojištění získané do vzniku nároku na důchod 1,5% vypočteného základu, výše se zvyšuje za dobu výdělečné činnosti po vzniku nároku na důchod, a to za každých 90 kalendářních dnů o 1,5% vypočteného základu, nejméně však 770 Kč měsíčně.

Konstrukce výpočtu důchodu

- rozhodné období – 30 kalendářních roků bezprostředně před rokem přiznání důchodu
- vyměřovací základy – skutečně dosažené příjmy

¹⁰ Viz §32 z. č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění

¹¹ Viz §33 a 34 téhož zákona

- všeobecné vyměřovací základy
- přepočítací koeficient pro úpravu naposledy stanoveného všeobecného vyměřovacího základu
- osobní vyměřovací základ – měsíční průměr úhrnu ročních vyměřovacích základů
- výpočtový základ – zajišťuje se redukcí osobního vyměřovacího základu, a to pro důchody přiznané ode dne spadajícího do roku 2007 se pro stanovení výpočtového základu započítává částka osobního vyměřovacího základu do 9 600 Kč v plné výši, z částky nad 9 600 Kč do 23 300 Kč se počítá 30% a z částky nad 23 300 se počítá 10%.

Invalidní důchod

- Plný – potřebná doba pojištění u pojištěnce ve věku:
do 20 let méně než rok
od 20 let do 22 let jeden rok
od 22 let do 24 let dva roky
od 24 let do 26 let tři roky
nad 26 let 5 roků.

Výše má opět dvě složky, a to základní výměru, jež od 1. 1. 2007 činí 1 570 Kč měsíčně, a procentní výměru, která činí za každý rok doby pojištění 1,5% výpočtového základu, nejméně však 770 Kč měsíčně.

- Částečný, kde je potřebná doba pojištění stejná jako u plného invalidního důchodu.

Výše má opět dvě složky, a to základní výměru ve výši 1 570 Kč měsíčně a procentní výměru, jež činí za každý celý rok doby pojištění 0,75% výpočtového základu, nejméně však 385 Kč měsíčně.

4.5.3. Podpora v nezaměstnanosti¹²

Nárok na podporu v nezaměstnanosti má uchazeč o zaměstnání, kterému není do 7 dnů ode dne podání žádosti zprostředkováno vhodné zaměstnání nebo zabezpečena možnost rekvalifikace.

¹² Podrobněji viz zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti

Další podmínkou je doba předchozího zaměstnání, která musí být alespoň 12 měsíců v posledních třech letech.

Podpůrčí doba činí do 50 let věku 6 měsíců, od 50 let do 55 let věku 9 měsíců a nad 55 let věku 12 měsíců.

Výše podpory se stanoví na základě průměrného měsíčního výdělku, dosaženého v posledním zaměstnání, z posledního vyměřovacího základu pro pojistné na důchodové pojištění a na příspěvek na státní politiku zaměstnanosti u osob samostatně výdělečně činných a z částky životního minima, platného pro jednotlivce staršího 26 let ke dni vzniku na hmotné zabezpečení.

Výše je stanovena procentem, a to: 50% po dobu prvních tří měsíců, 45% po zbývající dobu a 60% v případě nastoupení rekvalifikace a po celou její dobu. Podpora se poskytuje maximálně do částky odpovídající 2,5 násobku a po dobu rekvalifikace 2,8 násobku životního minima.

4.5.4. *Dávky státní sociální podpory*¹³

- přídavky na dítě
- rodičovský příspěvek
- sociální příplatek
- příspěvek na bydlení
- příspěvek na školní pomůcky
- porodné
- pohřebné
- dávky péstounské péče

Velice důležitý ukazatel pro určování výše těchto dávek je ŽIVOTNÍ MINIMUM, což je minimální společensky uznaná hranice peněžních příjmů k zajištění výživy a ostatních základních osobních potřeb. Problematiku životního minima blíže upravuje zákon č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu.

¹³ Podrobněji viz zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře

Částky životního minima za měsíc:

pro jednotlivce		3 126 Kč
pro 1. osobu v domácnosti		2 880 Kč
pro 2. a další osobu v domácnosti, která není nezaopatřeným dítětem		2 600 Kč
pro nezaopatřené dítě ve věku	do 6 let	1 600 Kč
	6 – 15 let	1 960 Kč
	15 – 26 let (nezaopatřené)	2 250 Kč

Životní minimum je součtem všech částek životního minima jednotlivých členů domácnosti.

Přídavek na dítě: Nárok na tento přídavek mají rodiny s příjmem do čtyřnásobku svého životního minima.

Výše částek přídavku na dítě

Nezaopatřené dítě má nárok na přídavek:	Výše přídavku vyjádřená násobkem částky životního minima dítěte:	Příjem rodiny vyjádřený násobkem částky životního minima
ve zvýšené výměře	0,36	do 1,5
v základní výměře	0,31	nad 1,5 do 2,4
ve snížené výměře	0,16	nad 2,4 do 4,0

Zdroj: metodika ministerstva práce a sociálních věcí dostupné na: <http://www.mpsv.cz/cs/2#dsp>

Rodičovský příspěvek: Výše tohoto příspěvku od 1. 1. 2007 činí 7 582 Kč (což je průměr měsíční mzdy v nepodnikatelské sféře). Nárok má rodič, jestliže po celý kalendářní měsíc osobně, celodenně a řádně pečuje o dítě do 4 let věku, nebo 7 let, je-li dítě dlouhodobě zdravotně postižené. Podmínkou je, že dítě mladší 3 let nenavštěvuje jesle nebo jiné zařízení pro děti předškolního věku déle než 5 kalendářních dnů v kalendářním měsíci, po dovršení 3 let může pravidelně navštěvovat mateřskou školu, ale jen po dobu maximálně 4 hodiny denně.

Sociální příplatek: Tímto příplatkem nazýváme pomoc rodinám s nízkými příjmy krýt náklady spojené se zabezpečením jejich potřeb. Nárok na tento příplatek je vázán na péči o nezaopatřené dítě, hranice příjmů v předchozím kalendářním čtvrtletí musí být nižší než 2,20 násobek životního minima.

Příspěvek na bydlení: Nárok na tento příspěvek má vlastník či nájemce bytu přihlášený v bytě k trvalému pobytu, jestliže 30 (v Praze 35%) příjmů rodiny nestačí

k pokrytí nákladů na bydlení a současně 30% (v Praze 35%) příjmů rodiny je nižší než příslušné normativní náklady stanovené zákonem.

Příspěvek na školní pomůcky: Využívá se ke krytí mimořádných výdajů rodin s dětmi, které začínají plnit povinnou školní docházku a jeho výše činí 1000 Kč.

Porodné: Je jednorázový příspěvek matce na náklady související s narozením dítěte.

Výše porodného

Počet současně narozených dětí	Výše porodného vyjádřená násobkem životního minima dítěte		
	od 1.1.2006 do 31.3.2006	od 1.4.2006 do 31.12.2006	od 1.1.2007
1 dítě	1 x 5,0	1 x 10,0	1 x 11,1
Dvojčata	2 x 6,0	2 x 15,0	2 x 16,6
Trojčata	3 x 10,0	3 x 15,0	3 x 16,6
Čtyřčata	4 x 10,0	4 x 15,0	4 x 16,6

Zdroj: metodika ministerstva práce a sociálních věcí dostupné na: <http://www.mpsv.cz/cs/2#dsp>

Pohřebné: Je stanoveno pevnou částkou ve výši 5 000 Kč.

Dávky pěstounské péče: Tyto dávky můžeme rozdělit na čtyři části. První by byl příspěvek na úhradu potřeb dítěte, což je 2,3násobek životního minima. Druhá je odměna pěstouna, což je součin částky životního minima jednotlivce a koeficientu 1,0 za každé svěřené dítě. Třetí částí je příspěvek při převzetí dítěte, což je 4,45 násobku částky životního minima a dítěte. Poslední část je příspěvek na zakoupení motorového vozidla. Tato část je podmíněna tím, že pěstoun bude mít svěřeny nejméně 4 děti, nesmí motorové vozidlo používat na výdělečnou činnost, výše částky je 70% pořizovací ceny vozidla, nejvýše však 100 000 Kč.

5. Co přinese a změni reforma veřejných financí

5.1. Cíle reformy veřejných financí¹⁴

1. snížit vládní deficit a zastavit nárůst vládního dluhu,
2. zvrátit neudržitelné trendy vládních výdajů a posílit jejich efektivnost,
3. zvrátit neudržitelné trendy vládních výdajů a posílit jejich efektivnost,
4. plošně snížit daňové zatížení, omezit administrativní zátěž a daňové distorze zjednodušením daňového systému,
5. reformovat důchodový systém a zdravotnictví,
6. na základě ozdravení veřejných financí dosáhnout toho, aby státní rozpočet nebyl brzdou úspěšného ekonomického rozvoje, ale naopak jeho oporou pomocí vhodného nastavení daňových sazeb,
7. podporovat rodiny s dětmi,
8. přistupovat sociálně citlivým způsobem k ekonomicky neaktivní populaci (důchodci, studující, zdravotně postižení),
9. dodržovat závazky vůči Evropské unii, maximálně využít prostředky z fondů Evropské unie.

Předtím než začneme rozebírat jednotlivé části reformy veřejných financí, bude se skládat ze čtyř celků, jimiž jsou: reforma daňového systému, reforma v oblasti systému sociálních dávek, důchodová reforma a reforma zdravotnictví. Nyní bych již přikročila k jednotlivým částem reformy.

5.2. Reforma daňového systému

5.2.1. Daň z přidané hodnoty

Mezi nejvýznamnější změny v této oblasti patří zvýšení snížené sazby DPH z 5 na 9%. Tato snížená sazba zůstala zachována hlavně ze sociálních důvodů. Sbližování sazeb má snížit motivaci k daňovým únikům. Zároveň reforma zvyšuje význam nepřímých daní, jelikož nepřímé daně oproti daním přímým „netrestají“ občany za pracovní aktivitu. Předpokládaným důsledkem zvýšení snížené sazby daně je zdražení mnoha výrobků. Jde o potraviny, léky, zdravotnické pomůcky, knihy, noviny a časopisy, městskou a ostatní veřejnou dopravu, dětské pleny, dodávky tepla, vodné a stočné, vstupné na kulturu, poplatek za rozhlas v televizi,

¹⁴ Zdroj oficiální prezentace Mirka Topolánka

stravování ve školních jídelnách a další. Podle ministerstva financí stoupnou výdaje rodin o 76 až 150 korun na jednoho člena domácnosti.

5.2.2. Daň z příjmů právnických osob

Dojde k postupnému snížení daní, a to ve třech etapách pro rok 2008 bude činit daň 22%, pro rok 2009 bude daň 20% a v roce 2010 se předpokládá daň ve výši 19%. Snižování daně z příjmu právnických osob má působit jednak jako stimul pro příliv zahraničních investic a jednak jako ztraktivnější vlivu daňové konkurence.

5.2.3. Daň z příjmů fyzických osob

Efektivní zdanění fyzických osob bude 0-15% s tím, že bude pouze jedna 15% sazba. Vláda počítá s tím, že snížení daňové sazby povede k omezení daňových úniků, podpoře podnikání a motivaci pro firmy s dobře placenými zaměstnanci.

Další novinkou je zrušení osvobození pojistného placeného zaměstnancem i zaměstnavatelem od daně z příjmů – zavedení tzv. „superhrubé“ mzdy. V důsledku tohoto opatření by měla být vyšší transparentnost daně, ale následek bude také ten, že uvedení 15% daň bude v reálu vyšší.

Dále dojde ke sjednocení srážkové daně na 15%, zrušeno bude společné zdanění manželů, které bude ale rodinám kompenzováno větší podporou v podobě vyšších slev na dani.

5-1Přehled změn slev na dani

Sleva na	Před změnami (2007)	Po změnách (2008)
- poplatníka (důchodce)	7 200 Kč 0 Kč	24 840 Kč 24 840 Kč
- druhého z manželů bez příjmů	4 200 Kč	24 840 Kč
- poživatele částečného invalidního důchodu	1 500 Kč	2 520 Kč
- poživatele plného invalidního důchodu	3 000 Kč	5 040 Kč
- držitele průkazu ZTP/P	9 600 Kč	16 140 Kč
- studujícího	2 400 Kč	4 020 Kč
Daňové zvýhodnění na dítě	6 000 Kč	10 440 Kč

Zdroj: prezentace ministra financí Miroslava Kalouska, dostupná na www.mfcr.cz

Jednou z dalších změn bude také zavedení horní hranice odvodů pojistného na zdravotní a sociální pojištění zaměstnanců ve výši 48násobku průměrné mzdy. Zároveň s tímto opatřením se snižuje i výše pojistného na sociální zabezpečení na

25% od roku 2009 a na 24,1% od roku 2010. Také dojde k rozšíření definice pojmu zaměstnanec v souvislosti s placením pojistného na zdravotní pojištění. Za zaměstnance tedy budou nově považovány všechny osoby, kterým plynou nebo by měly plynout příjmy ze závislé činnosti podle zákona i daních z příjmů. Znamená to, že nově budou zdravotně pojištěni například také členové představenstev a dozorčích rad akciových společností.

Jednou z neméně významných změn bude rovněž zrušení minimálního základu daně, což by mělo vést ke zjednodušení podnikatelského prostředí a k snížení daňového zatížení drobných podnikatelů.

Od nového roku budou rovněž daňově zvýhodněni i důchodci, kteří jsou ekonomicky aktivní. V návrhu reformy veřejných financí se počítá se slevou na dani 24 840 Kč, což znamená nezdaňování důchodů až do výše 364 000 Kč (dnes jen do výše 193 000 Kč). Počítá se, že se daňové výhody dotknou několika tisíc poživatelů starobního důchodu.

V původním návrhu reformy se nepočítalo s daňovou progresí, tato situace nenastala. Daňová progresse nezmizela, ale jen se zmírnila. Zaměstnanci bez dětí se mzdou do 10 000 Kč nebudou platit daň z příjmů. Zaměstnanec se třemi dětmi a manželkou v domácnosti nebude platit daň z příjmů, pokud jeho hrubá mzda nepřesáhne 33 300 Kč měsíčně. Tím se zachová jakási progresse, ke které rovněž přispívají vyšší slevy na dani.

5-2 Podíl DPFO, pojistného placeného zaměstnancem a DPH na hrubé mzdě zaměstnanců v rozdělení mezd dle mezních sazeb DPFO platných v roce 2007

Mezní sazba DPFO	současný stav	po reformě
12 %	26,2 %	25,1 %
19 %	28,0 %	27,9 %
25 %	31,4 %	31,3 %
32 %	38,1 %	33,5 %

Zdroj: prezentace ministra financí Miroslava Kalouska, dostupná na www.mfcr.cz

5.3. Reforma systému sociálního zabezpečení

Od 1. 1. 2008 dojde také ke změnám v udělování sociálních dávek. Na následujících řádcích bych se pokusila shrnout základní změny, které se budou týkat lidí, jež dávky pobírají.

5.3.1. Přídavek na dítě

Nárok na tento přídavek má nezaopatřené dítě žijící v rodině s rozhodným příjmem nižším, než je 2,4násobek životního minima. Pro výpočet dávky se posuzuje příjem za předchozí kalendářní rok. Přídavek je vyplácen ve třech výších podle věku dítěte:

5-3 Přídavek na dítě

Věk nezaopatřeného dítěte	Výše přídavku na dítě měsíčně v Kč od 1. ledna 2008
do 6 let	500
6 – 15 let	610
15 – 26 let	700

Zdroj: oficiální materiály z MPSV dostupné na www.mpsv.cz

5.3.2. Sociální příplatek

Nárok má rodič, který se stará alespoň o jedno nezaopatřené dítě, pokud rozhodný příjem v rodině nepřevyšuje 2,0násobek životního minima rodiny:

5-4 Sociální příplatek

Úplná rodina (oba rodiče) s počtem nezaopatřených dětí	Životní minimum rodiny	Hranice čistého příjmu v Kč měsíčně pro nárok na sociální příplatek od 1. ledna 2008 (2,0násobek životního minima rodiny)
jedno do 6 let	7 080	14 160
dvě 5, 8 let	9 040	18 080
tři 5, 8, 12 let	11 000	22 000
čtyři 5, 8, 12, 16 let	13 250	26 500

Zdroj: oficiální materiály z MPSV dostupné na www.mpsv.cz

Pro výpočet dávky se posuzuje příjem za předchozí kalendářní čtvrtletí. Sociální příplatek se zvyšuje v případech, kdy je dítě dlouhodobě zdravotně

postižené, dlouhodobě zdravotně postižené nebo dlouhodobě nemocné, zohledněny jsou také zdravotní postižení nebo osamělost rodiče. Zvýhodněné jsou též rodiny, v nichž se narodilo více dětí současně, a to v době do tří let jejich věku, či rodiny, kde dítě studuje na střední či vysoké škole v denní formě studia.

5.3.3. Rodičovský příspěvek

Nárok má rodič, který po celý kalendářní měsíc osobně, celodenně a řádně pečuje o dítě, které je nejmladší v rodině a které zakládá nárok na rodičovský příspěvek. Od 1. 1. 2008 bude stanoven ve třech výměrách daných v pevných měsíčních částkách – zvýšené (11 400 Kč), základní (7 600 Kč) a snížené (3 800 Kč). Rodič si sám může zvolit čerpání tohoto příspěvku po dobu dvou, tří nebo čtyř let. Podle toho jaké čerpání si rodič zvolí, tak také volí i příslušnou výši příspěvku, a to: rychlejší čerpání rodičovského příspěvku – po peněžité pomoci v mateřství nebo peněžité pomoci poskytované mužům ve zvýšené výměře (11 400Kč) do 24 měsíců věku dítěte; o tuto formu čerpání však může požádat pouze rodič, který má nárok na PPM ve výši alespoň 380 Kč za kalendářní den. Klasické čerpání – po PPM v základní výměře (7 600 Kč) do 36 měsíců věku dítěte; o tuto formu čerpání může požádat pouze rodič, jež má nárok na PPM. Pomalejší čerpání – po PPM nebo od narození dítěte v základní výměře (7 600 Kč) do 21 měsíců věku dítěte a dále ve snížené výměře (3 800 Kč) do 48 měsíců věku dítěte.

5.3.4. Příspěvek na školní pomůcky

Od 1. 1. 2008 je tento příspěvek zrušen

5.3.5. Dávky pěstounské péče

Změny v této dávce jsou následující: Příspěvek na úhradu potřeb dítěte bude ve výši u nezaopatřeného dítěte 2,3násobku životního minima dítěte, u zaopatřeného dítěte nezletilého dítěte 1,4násobek životního minima dítěte. Odměna pěstouna bude za jedno dítě 3 126 Kč. Příspěvek při převzetí dítěte bude stanoven pevnými částkami dle věku dítěte:

5-5 Dávky péstounské péče

Věk dítěte	Výše příspěvku při převzetí dítěte měsíčně v Kč od 1. ledna 2008
do 6 let	8 000
od 6 do 15 let	9 000
od 15 do 18 let	10 000

Zdroj: oficiální materiály z MPSV dostupné na www.mpsv.cz

5.3.6. Porodné

Bude vypláceno v pevné výši a to 13 000 Kč na každé narozené dítě¹⁵.

5.3.7. Pohřebné¹⁶

Pohřebné náleží jednorázově osobě, která vypravila pohřeb nezaopatřenému dítěti, nebo osobě, která byla rodičem nezaopatřeného dítěte, a to za podmínky, že zemřelá osoba měla ke dni úmrtí trvalý pobyt na území České republiky. Tím se tedy zužuje okruh příjemců této dávky. Pohřebné zůstává pro ty případy, kdy náklady na pohřeb významně jednorázově zatíží rozpočty rodin pečujících o nezaopatřené děti. Výše pohřebného je stanovena pevnou částkou ve výši 5 000 Kč.

5.3.8. Důchodové pojištění

Od 1. 1. 2008 bude rozšířen okruh osob účastných na důchodovém pojištění o osoby osobně pečující o osobu mladší 10 let, která je závislá na péči jiné osoby ve stupni I (lehká závislost).

¹⁵ Dle zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře § 46

¹⁶ Dle zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře § 47

5.3.9. Nemocenské pojištění

Pro rok 2008 nebudou zvýšeny redukční hranice, zůstanou i nadále ve výši 550 Kč a 790 Kč. I od 15. kalendářního dne se 1. redukční hranice započítává 90% denního vyměřovacího základu, oproti tomu nyní (rok 2007 se započítává plně). Za první tři kalendářní dny pracovní neschopnosti se neposkytuje nemocenské.

Výše nemocenského činí:

- 60% denního vyměřovacího základu (DVZ) pro 4. až 30. kalendářní den pracovní neschopnosti
- 66% DVZ pro 31. až 60. kalendářní den pracovní neschopnosti
- 72% DVZ od 61. kalendářního dne pracovní neschopnosti

Výše podpory při ošetřování člena rodiny činí 60% DVZ.

5.4. Reforma zdravotnictví

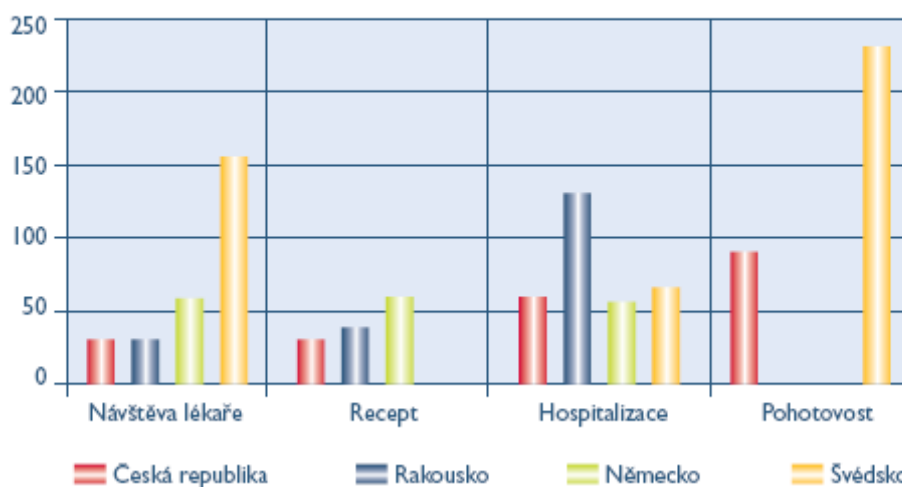
Od 1. 1. 2008 bude v českém zdravotnictví zavedena řada poplatků, jejichž cílem je především omezit plýtvání a zneužívání zdravotnických služeb.

Výše poplatků je nastavena velmi citlivě. Porovnáme-li se s našimi vyspělými sousedy Rakouskem a Německem, ale také velmi sociálním Švédskem, zjistíme, že i když výši poplatků vztáhneme k výši průměrné mzdy, jsou poplatky v České republice nejnižší (viz níže uvedený graf).

5-1 Regulační poplatky porovnání

Situace v západní Evropě

Regulační poplatky – srovnání s Rakouskem, Německem a Švédskem



Zdroj: Návod na použití českého zdravotnictví v roce 2008, vydaný ministerstvem zdravotnictví ČR

Po Novém roce budeme muset platit 30 Kč za návštěvu u lékaře, 30 Kč za výdej léku na předpis, 90 Kč za návštěvu pohotovosti a 60 Kč za den pobytu v nemocnici a některých dalších zařízeních. Všechny tyto poplatky se týkají pouze těch zdravotních výkonů, léků a pobytů, které jsou částečně anebo zcela hrazeny z veřejného zdravotního pojištění.

Poplatek 30 Kč za návštěvu u lékaře se hradí u praktického lékaře, dětského lékaře, ženského lékaře, ambulantního specialisty, klinického psychologa, zubaře, ale pouze za takovou návštěvu, kdy je provedeno tzv. klinické¹⁷ vyšetření lékařem. Výše uvedený poplatek se neplatí pokud není provedeno klinické vyšetření, se jedná o preventivní prohlídku, se jedná o laboratorní a diagnostické vyšetření, jde o některé zvláštní léčebné úkony, a to buď takzvanou dispenzární péči nebo hemodialýzu nebo dárčovství krve.

Poplatek za výdej léku se vztahuje na vydání jednoho druhu léku, což na receptu představuje jednu položku. Na jednom receptu mohou přitom být maximálně dvě položky. Tento poplatek se nehradí při vydávání léků předepsaných na recept avšak nehrazených z veřejného zdravotního pojištění (např. antikoncepce), nebo pokud lékař na receptu vyznačí „hradí pacient“, při vydávání léků, jejichž výdej není vázán na lékařský předpis. Dále také za vydávání zdravotnických prostředků předepsaných na poukaz ani za vystavení tohoto poukazu se nehradí žádný regulační poplatek.

Poplatek za pohotovost se týká ambulantní pohotovostní služby včetně pohotovostní služby poskytované zubními lékaři anebo pohotovostní služby, která je poskytována u pacienta doma, a dále také ústavní pohotovostní služby (pohotovost v nemocnici) v sobotu, v neděli nebo ve svátek a v pracovních dnech v době od 17:00 do 7:00 hodin, přičemž se poplatek hradí jen v případě, nedojde-li k následnému přijetí pacienta do nemocnice.

Poplatek za pobyt v nemocnici se hradí za každý den strávený v nemocnici, v odborných léčebných ústavech, v léčebnách dlouhodobě nemocných (LDN) a na lůžku následné péče nebo v lázních (komplexní lázeňská péče) nebo v dětských odborných léčebnách nebo v ozdravovnách. Tento poplatek se neplatí, pokud je pacient na propustce, při poskytování jednodenní péče na lůžku, jedná-li se o pobyt pacienta ve stacionáři. Poplatek musí být zaplacen nejdéle do 8 kalendářních dnů po

¹⁷ Klinické vyšetření – komplexní, cílené, kontrolní nebo konziliární vyšetření neboli řádná prohlídka pacienta lékařem

propuštění z ústavní péče v případě, že hospitalizace byla kratší než 30 dní. V případě, kdy je pacient umístěn ve zdravotnickém zařízení po dobu delší než 30 dní, je to vždy k poslednímu dni každého kalendářního měsíce.

Osvobození od všech poplatků se týká čtyř skupin lidí, a to: pojištěnců v hmotné nouzi, pojištěnců umístěných v dětských domovech anebo ve školských zařízeních pro výkon ústavní výchovy nebo ochranné výchovy, občanů, kterým soud nařídil ochrannou léčbu, a občanů, kteří se musí podřídit zvláštním opatřením z důvodu ochrany veřejného zdraví.

Dále byl v rámci reformy zaveden tzv. ochranný limit ve výši 5 000 Kč ročně, do něhož se započítávají doplatky za léky, ale pouze ve výši doplatku na nejlevnější lék daného druhu na trhu, poplatky ve výši 30 Kč za návštěvu u lékaře, poplatky ve výši 30 Kč za výdej léku. Naproti tomu se do limitu nezapočítávají doplatky na některé léky, jejichž úhrada je nižší než 30% maximální ceny, anebo obsahující léčivé látky určené k podpůrné nebo doplňkové léčbě, doplatky na zdravotnické prostředky vydané na poukazy, poplatek 90 Kč za pohotovost a poplatek 60 Kč za pobyt.

6. Modelové příklady reformy veřejných financí

V této kapitole se pokusím demonstrovat reformu veřejných financí na konkrétních příkladech.

6.1. Strop u platby pojistného

Manažeři a šéfové s příjmem vyšším než 86 240 Kč letos po svém prvním vydělaném milionu v jednom roce nebudou muset odvádět sociální a zdravotní pojištění a zároveň jim klesne daň z příjmu. Klíčová hranice činí 1 034 080 Kč.

Každý se ovšem dočká okamžiku, kdy přestane platit pojistné v jinou dobu, proto zde uvádím malý přehled:

6-1 Strop na pojistném

Při hrubém měs. příjmu (Kč)	Od měsíce
1 034 880	leden
517 440	únor
344 960	březen
258 720	duben
206 976	květen
172 480	červen
147 840	červenec
129 360	srpen
114 987	září
103 488	říjen
94 080	listopad
86 240	prosinec

Zdroj: Hospodářské noviny ze dne 4. 2. 2008

Nyní tedy již na konkrétním příkladě uvidíme, kolik výše uvedení manažeři a šéfové vlastně ušetří.

Manažer s hrubou mzdou 150 000 Kč bez dětí:

Kdy vydělá první milion?	$1\,034\,080 : 150\,000 = 7 \rightarrow$ červenec
Superhrubá mzda:	$150\,000 \times 1,35 = 202\,500$ Kč
Sociální a zdravotní zaměstnavatel:	52 500 Kč ($150\,000 \times 0,35$)
Sociální a zdravotní zaměstnanec:	18 750 Kč ($150\,000 \times 0,125$)
Daň:	30 375 Kč ($202\,500 \times 0,15$)
Sleva na poplatníka:	2 070 Kč
Daň po slevě:	28 305 Kč
Celkem platí manažer do července:	47 055 Kč ($18\,750 + 28\,305$)

Od srpna manažer neplatí 12,5% sociální a zdravotní pojištění, rovněž toto pojištění přestává platit i zaměstnavatel, a to ve výši 35%. Superhrubá mzda tedy klesne na úroveň hrubé mzdy tedy na 150 000 Kč.

Manažer tedy od srpna odvádí pouze daň z příjmu ve výši 15% z hrubé mzdy.

Daň:	22 500 Kč (150 000 × 0,15)
Sleva na poplatníka:	2 070 Kč
Daň po slevě:	20 430 Kč
Kolik ušetří na dani?	7 875 Kč (28 305 – 20 430)
Kolik ušetří celkem?	26 625 Kč (18 750 + 7 875)

6.2. Jak se změní čistá mzda

Situace 1. – Rodina, kde manželé nedaní společně s hrubým příjmem 40 000 Kč

Hrubý měsíční příjem rodiny 40 000 Kč, muž pracuje jako technik, žena je úřednicí, oba vydělávají stejně. Mají dvě dospívající děti ve věku 12 a 16 let, bydlí ve vlastním domku, splácí hypotéku, na úrocích vydají 80 000 Kč za rok. Oba si platí penzijní připojištění ve výši 1 500 Kč měsíčně každý. Životní pojištění nemají.

Muž před reformou:

Hrubá mzda:	20 000 Kč/měs = 240 000 Kč/rok
Sociální a zdravotní pojištění:	2 500 Kč/měs (12,5% z 20 000) = 30 000 Kč/rok

Slevy na dani:

Sleva na poplatníka:	600 Kč/měs = 7 200 Kč/rok
Sleva na děti:	1000 Kč/měs = 12 000 Kč/rok
Úleva na hypotéku ¹⁸ :	snížení základu daně o 80 000 Kč
Úleva na penzijní připojištění ¹⁹ :	snížení základu o 12 000 Kč (1 500 × 12 – 6 000)
Základ daně:	118 000 Kč
Daň před uplatněním slev:	14 160 Kč (dle § 16 odst. 1 zákona o daních z příjmů)
Celková daňová povinnost:	- 5 040 Kč
Daňový bonus:	5 040 Kč
Čistý příjem:	240 000 – 30 000 + 5 040 = 215 040 Kč
Čistá měsíční mzda:	17 920 Kč

¹⁸ Dle zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů § 15 (3) a (4) se snižuje základ daně o částku, která se rovná zaplaceným úrokům z hypotečního úvěru maximálně do výše 300 000 Kč.

¹⁹ Dle zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů § 15 (5) se od základu daně může odečíst i příspěvek na penzijní připojištění. Částka, kterou lze takto odečíst, se rovná úhrnu příspěvků zaplacených poplatníkem na jeho penzijní připojištění se státním příspěvkem sníženému o 6 000 Kč, maximálně však 12 000 Kč.

Muž po reformě:

Hrubá mzda:	20 000 Kč/měs = 240 000 Kč/rok
Superhrubá mzda:	27 000 Kč/měs = 324 000 Kč/rok
Sociální a zdravotní:	zaměstnavatel: 7 000 Kč/měs = 84 000 Kč/rok (240 000 × 0,35) zaměstnanec: 2 500 Kč/měs = 30 000 Kč/rok celkem: 9 500 Kč/měs = 114 000 Kč/rok

Slevy na dani:

Sleva na poplatníka:	2 070 Kč/měs = 24 840 Kč/rok
Sleva na děti:	1 740 Kč/měs = 20 880 Kč/rok
Úleva na hypotéku:	snížení základu daně o 80 000 Kč
Úleva na penzijní připojištění:	snížení základu o 12 000 Kč (1 500 × 12 – 6 000)
Základ daně:	232 000 Kč
Daň před uplatněním slev:	34 800 Kč
Celková daňová povinnost:	- 10 920 Kč
Daňový bonus:	10 920 Kč
Čistý příjem:	324 000 – 114 000 + 10 920 = 220 920 Kč
Čistá měsíční mzda:	18 410 Kč
Kolik poplatník po reformě ušetří?	18 410 – 17 920 = 490 Kč

Žena před reformou:

Hrubá mzda:	20 000 Kč/měs = 240 000 Kč/rok
Sociální a zdravotní pojištění:	2 500 Kč/měs (12,5% z 20 000) = 30 000 Kč/rok
<u>Slevy na dani:</u>	
Sleva na poplatníka:	600 Kč/měs = 7 200 Kč/rok
Úleva na penzijní připojištění:	snížení základu o 12 000 Kč (1 500 × 12 – 6 000)
Základ daně:	198 000 Kč
Daň před uplatněním slev:	29 136 Kč
Celková daňová povinnost:	21 936 Kč
Čistý příjem:	240 000 – 30 000 – 21 936 = 188 064 Kč
Čistá měsíční mzda:	15 672 Kč

Žena po reformě:

Hrubá mzda:	20 000 Kč/měs = 240 000 Kč/rok
Superhrubá mzda:	27 000 Kč/měs = 324 000 Kč/rok
Sociální a zdravotní:	zaměstnavatel: 7 000 Kč/měs = 84 000 Kč/rok (240 000 × 0,35) zaměstnanec: 2 500 Kč/měs = 30 000 Kč/rok celkem: 9 500 Kč/měs = 114 000 Kč/rok

Slevy na dani:

Sleva na poplatníka:	2 070 Kč/měs = 24 840 Kč/rok
Úleva na penzijní připojištění:	snížení základu o 12 000 Kč (1 500 × 12 – 6 000)
Základ daně:	312 000 Kč
Daň před uplatněním slev:	46 800 Kč
Celková daňová povinnost:	21 960 Kč
Čistý příjem:	324 000 – 114 000 – 21 960 = 188 040 Kč
Čistá měsíční mzda:	15 670 Kč

Porovnání platů před a po reformě:

15 670 – 15 672 = - **2 Kč** (žena tedy na reformě prodělá 2 Kč)

Celkem rodina díky reformě ušetří 490 – 2 = 488 Kč

Kdybychom ale zašli do důsledků, tak na reformě rodina prodělá. Jelikož před reformou měla ještě nárok na *přídavek na dítě* ve snížené výměře, protože jejich příjem byl **3,9násobek životního minima rodiny** (životní minimum rodiny z tohoto příkladu činí 3 126 + 2 880 + 1 960 + 2 250 = 10 216 Kč). Přídavky na děti tedy činily 0,16násobek životního minima dítěte. To znamená, že na 12leté dítě dostávala rodina od státu **313,6 Kč měsíčně** (1 960 × 0,16) a na 16leté dítě **360 Kč měsíčně** (2 250 × 0,16). To je dohromady **673,6 Kč měsíčně**.

Z toho tedy vyplývá, že rodina ve zde uvedeném příkladu na reformě prodělá zhruba 186 Kč měsíčně.

Situace 2. – Rodina, kde manželé nedaní společně s hrubým příjmem 80 000 Kč

Hrubý měsíční příjem rodiny 80 000 Kč, muž pracuje jako manažer, jeho žena je zaměstnaná jako úřednice, muž vydělává 60 000 Kč a žena 20 000 Kč. Mají dvě dospívající děti ve věku 12 a 16 let, bydlí ve vlastním domku, splácí hypotéku, na úrocích vydají 130 000 Kč za rok. Oba manželé si platí penzijní připojištění ve výši 1 500 Kč měsíčně každý. Životní pojištění nemají.

Muž před reformou:

Hrubá mzda: 60 000 Kč/měs = 720 000 Kč/rok
Sociální a zdravotní pojištění: 7 500 Kč/měs (12,5% z 60 000) = 90 000 Kč/rok

Slevy na dani:

Sleva na poplatníka: 600 Kč/měs = 7 200 Kč/rok
Sleva na děti: 1000 Kč/měs = 12 000 Kč/rok
Úleva na hypotéku: snížení základu daně o 130 000 Kč
Úleva na penzijní připojištění: snížení základu o 12 000 Kč (1 500 × 12 – 6 000)
Základ daně: 488 000 Kč
Daň před uplatněním slev: 111 388 Kč
Celková daňová povinnost: 92 188 Kč
Čistý příjem: 720 000 – 90 000 – 92 188 = 537 812 Kč
Čistá měsíční mzda: 44 818 Kč

Muž po reformě:

Hrubá mzda: 60 000 Kč/měs = 720 000 Kč/rok
Superhrubá mzda: 81 000 Kč/měs = 972 000 Kč/rok
Sociální a zdravotní: zaměstnavatel: 21 000 Kč/měs = 252 000 Kč/rok
(720 000 × 0,35)
zaměstnanec: 7 500 Kč/měs = 90 000 Kč/rok
celkem: 28 500 Kč/měs = 342 000 Kč/rok

Slevy na dani:

Sleva na poplatníka: 2 070 Kč/měs = 24 840 Kč/rok
Sleva na děti: 1 740 Kč/měs = 20 880 Kč/rok
Úleva na hypotéku: snížení základu daně o 130 000 Kč
Úleva na penzijní připojištění: snížení základu o 12 000 Kč (1 500 × 12 – 6 000)
Základ daně: 830 000 Kč
Daň před uplatněním slev: 124 500 Kč

Celková daňová povinnost: 78 780 Kč
Čistý příjem: $972\ 000 - 342\ 000 - 78\ 780 = 551\ 220$ Kč
Čistá měsíční mzda: 45 935 Kč
Kolik poplatník po reformě ušetří?
 $45\ 935 - 44\ 818 = 1\ 117$ Kč

Žena před reformou:

Hrubá mzda: $20\ 000$ Kč/měs = $240\ 000$ Kč/rok
Sociální a zdravotní pojištění: $2\ 500$ Kč/měs (12,5% z 20 000) = $30\ 000$ Kč/rok
Slevy na dani:
Sleva na poplatníka: 600 Kč/měs = $7\ 200$ Kč/rok
Úleva na penzijní připojištění: snížení základu o $12\ 000$ Kč ($1\ 500 \times 12 - 6\ 000$)
Základ daně: $198\ 000$ Kč
Daň před uplatněním slev: $29\ 136$ Kč
Celková daňová povinnost: 21 936 Kč
Čistý příjem: $240\ 000 - 30\ 000 - 21\ 936 = 188\ 064$ Kč
Čistá měsíční mzda: 15 672 Kč

Žena po reformě:

Hrubá mzda: $20\ 000$ Kč/měs = $240\ 000$ Kč/rok
Superhrubá mzda: $27\ 000$ Kč/měs = $324\ 000$ Kč/rok
Sociální a zdravotní: zaměstnavatel: $7\ 000$ Kč/měs = $84\ 000$ Kč/rok
($240\ 000 \times 0,35$)
zaměstnanec: $2\ 500$ Kč/měs = $30\ 000$ Kč/rok
celkem: $9\ 500$ Kč/měs = $114\ 000$ Kč/rok

Slevy na dani:

Sleva na poplatníka: $2\ 070$ Kč/měs = $24\ 840$ Kč/rok
Úleva na penzijní připojištění: snížení základu o $12\ 000$ Kč ($1\ 500 \times 12 - 6\ 000$)
Základ daně: $312\ 000$ Kč
Daň před uplatněním slev: $46\ 800$ Kč
Celková daňová povinnost: 21 960 Kč
Čistý příjem: $324\ 000 - 114\ 000 - 21\ 960 = 188\ 040$ Kč
Čistá měsíční mzda: 15 670 Kč

Porovnání platů před a po reformě:

15 670 – 15 672 = - 2 Kč (žena tedy na reformě prodělá 2 Kč)

Celkem rodina díky reformě ušetří 1 117 – 2 = 1 115 Kč

Rodina v tomto případě neměla před reformou nárok na přídavky na děti, jelikož její příjem činil 7,8násobek životního minima. Tudíž opravdu na reformě vydělá.

6.3. Dávky nemocenského pojištění

Dočasná pracovní neschopnost zaměstnance trvala 70 kalendářních dnů. Vyměřovací základ v rozhodném období činil 288 350 Kč, denní vyměřovací základ (DVZ) činí 790 Kč.

Před reformou:

DVZ: 790 Kč

Redukovaný DVZ:

1. – 14. den: do 550 Kč – 90% = 495 Kč
550 – 790 Kč – 60% = 144 Kč
nad 790 Kč – 0%
celkem tedy: 639 Kč

15. a každý další den: do 550 Kč – 100% = 550 Kč
550 – 790 Kč – 60% = 144 Kč
nad 790 Kč – 0%
celkem tedy: 694 Kč

Nemocenská:

první 3 dny 25% RDVZ²⁰ = 480 Kč (639 × 0,25 × 3)

4. – 14. den 69% = 4 851 Kč

15. – další 69% = 26 824 Kč

celkem tedy: 32 155 Kč

²⁰ Redukovaný denní výpočtový základ

Po reformě:

DVZ: 790 Kč

Redukovaný DVZ:

do 550 Kč – 90% = 495 Kč

550 – 790 Kč – 60% = 144 Kč

nad 790 Kč – 0%

celkem tedy: 639 Kč

Nemocenská:

1. – 3. den 0 Kč

4. – 30. den 60% RDVZ = 10 368 Kč ($639 \times 0,60 \times 27$)

31. – 60. den 66% = 12 660 Kč

61. – další 72% = 4 610 Kč

celkem tedy: 27 638 Kč

Stát tedy na nemocenské vyplatí o **4 517 Kč méně** než před reformou.

6.4. Výpočet starobního důchodu

Rok 2007

Muž narozený v roce 1946 má nárok na odchod do důchodu. Dosáhl věku 61 let a 10 dní. Doba zaměstnanosti u něj činí 43 let.

6-2 Určení výpočtového základu pro důchod za rok 2007

Rok	Vyloučené doby (dny)	Hrubý roční příjem	Koeficient přepočtu	Přepočtený hrubý roční příjem
1986	0	46 440	6,7945	315 537
1987	8	48 141	6,6553	320 393
1988	0	53 094	6,5069	345 477
1989	15	54 889	6,353	348 710
1990	0	60 574	6,1287	371 240
1991	8	73 965	5,3109	392 821
1992	0	89 252	4,3366	387 050
1993	8	100 655	3,4621	348 478
1994	0	113 288	2,9204	330 846
1995	8	125 840	2,4644	310 120
1996	0	154 453	2,0813	321 463
1997	0	174 450	1,8829	328 472
1998	7	165 082	1,7223	284 321
1999	0	193 338	1,5914	307 678
2000	0	204 718	1,4929	305 624
2001	0	209 207	1,3756	287 785
2002	0	218 039	1,2818	279 482
2003	21	235 621	1,201	282 981
2004	0	264 191	1,1262	297 532
2005	35	237 849	1,0707	254 665
2006	30	246 654	1	246 654
Celkem	140			6 667 328

Nyní vypočítáme hrubý roční příjem P_d za celou dobu zaměstnání, tj. 7 670 dnů (1986 -2006):

$P_d = \text{úhrn přepočtených příjmů} / (7\ 670 - \text{součet všech vyloučených dob})$

$P_d = 6\ 667\ 328 / (7\ 670 - 140) = 885 \text{ Kč}$

Tento příjem násobíme průměrnou délkou měsíce v roce, tj. 30,4167 dnů, čímž dostaneme osobní vyměřovací základ (OVZ):

$OVZ = P_d \times 30,4167 = 885 \times 30,4167 = 26\ 919 \text{ Kč}$

Výpočet výpočtového základu (VZ)

do 9 600 Kč $VZ = OVZ$

9 601 – 23 300 Kč $VZ = 9\ 600 + (OVZ - 9\ 600) \times 0,3$

nad 23 300 Kč $VZ = 13\ 710 + (OVZ - 23\ 300) \times 0,1$

VZ je tedy: $VZ = 13\,710 + (26\,919 - 23\,300) \times 0,1 = 14\,072$ Kč

Procentuální část důchodu se určí tak, že za každý celý rok doby zaměstnanosti se tato část důchodu navýší o 1,5% z hodnoty VZ, tedy:

$43 \times 0,015 \times 14\,072 = 9\,076$ Kč

Celková výše důchodu se určí jako součet procentuální části a pevné částky, která pro rok 2007 činila 1 570 Kč, tedy: $9\,076 + 1\,570 = 10\,646$ Kč.

Rok 2008 – Zadání stejné jako pro rok 2007.

6-3 určení výpočtového základu pro důchod za rok 2008

Rok	Vyloučené doby (dny)	Hrubý roční příjem	Koeficient přepočtu	Přepočtený hrubý roční příjem
1986	0	46 440	7,274	337 805
1987	8	48 141	7,1249	343 000
1988	0	53 094	6,9661	369 858
1989	15	54 889	6,8013	373 317
1990	0	60 574	6,5612	397 438
1991	8	73 965	5,6857	420 543
1992	0	89 252	4,6425	414 352
1993	8	100 655	3,7064	373 068
1994	0	113 288	3,1265	354 195
1995	8	125 840	2,6383	332 004
1996	0	154 453	2,2282	344 152
1997	0	174 450	2,0157	351 639
1998	7	165 082	1,8438	304 378
1999	0	193 338	1,7037	329 390
2000	0	204 718	1,5982	327 180
2001	0	209 207	1,4727	308 099
2002	0	218 039	1,3723	299 215
2003	21	235 621	1,2857	302 938
2004	0	264 191	1,2057	318 535
2005	35	237 849	1,1463	272 646
2006	30	246 654	1,0753	265 227
2007	22	276 208	1	276 208
Celkem	162			7 415 187

Nyní vypočítáme hrubý roční příjem P_d za celou dobu zaměstnání, tj. 8 035 dnů (1986 -2007):

$P_d = \text{úhrn přepočtených příjmů} / (8\,035 - \text{součet všech vyloučených dob})$

$P_d = 7\,415\,187 / (8\,035 - 162) = 980$ Kč

Tento příjem násobíme průměrnou délkou měsíce v roce tj. 30,4167 dnů, čímž dostaneme osobní vyměřovací základ (OVZ):

$OVZ = P_d \times 30,4167 = 980 \times 30,4167 = 29\,808$ Kč

Výpočet výpočtového základu (VZ)

do 10 000 Kč $VZ = OVZ$

10 001 – 24 800 Kč $VZ = 10\,000 + (OVZ - 10\,000) \times 0,3$

nad 24 800 Kč $VZ = 14\,440 + (OVZ - 24\,800) \times 0,1$

VZ je tedy: $VZ = 14\,440 + (29\,808 - 24\,800) \times 0,1 = 14\,941$ Kč

Procentuální část důchodu se určí tak, že za každý celý rok doby zaměstnanosti se tato část důchodu navýší o 1,5% z hodnoty VZ, tedy:

$43 \times 0,015 \times 14\,941 = 9\,637$ Kč

Celková výše důchodu se určí jako součet procentuální části a pevné částky, která pro rok 2007 činila 1 700 Kč, tedy: $9\,637 + 1\,700 = 11\,337$ Kč.

Pokud tedy porovnáme přibližně stejně staré muže se shodnými příjmy, vyplátí se jít do důchodu v roce 2008, jelikož výše důchodu se pohybuje o 691 Kč výše.

7. Zhodnocení reformy veřejných financí

Na hodnocení dopadu reformy daňového systému a systému sociálních dávek je ještě brzy, i přes to se již začínají rýsovat mnohé dopady zvláště na sociálně slabší část obyvatelstva. Údaje, jež toto zachycují, bude nejlepší znázornit v přehledných tabulkách:

7-1 Kdo na reformě nejvíce vydělá

Typ rodiny	Vliv změny daně z příjmu, sociálních dávek a DPH (Kč měsíčně na rodinu)
I. Rodiny se 2 dětmi, oba rodiče výdělečně činní	
hrubá mzda obou rodičů celkem 93 tis. měsíčně	+ 3 040
hrubá mzda obou rodičů celkem 120 tis. měsíčně	+ 7 620
hrubá mzda obou rodičů celkem 220 tis. měsíčně	+ 32 400
II. Neúplná dvoučlenná rodina s 1 dítětem	
hrubá mzda rodiče 75 tis. měsíčně	+ 2 940
hrubá mzda rodiče 100 tis. měsíčně	+ 7 310
hrubá mzda rodiče 200 tis. měsíčně	+ 31 620

Zdroj: Reforma veřejných financí – analýza ČMKOS

7-2 Kdo na reformě nejvíce prodělá

Typ rodiny	Vliv změny daně z příjmů, sociálních dávek a DPH (Kč měsíčně na rodinu)
I. Úplná rodina s dítětem ve věku 3,5 roku s rodičem na rodičovské dovolené	
hrubá mzda pracujícího rodiče 12 tis. Kč měsíčně	- 3 870
hrubá mzda pracujícího rodiče 40 tis. Kč měsíčně	- 3 980
II. Úplná rodina, 1 rodič výdělečně činný, druhý pobírá podporu v nezaměstnanosti	
s 1 dítětem, hrubá mzda rodiče 18 tis. Kč měsíčně	- 1 390
hrubá mzda rodiče 40 tis. Kč měsíčně	- 2 260
se 2 dětmi, hrubá mzda rodiče 18 tis. Kč měsíčně	- 1 800
hrubá mzda rodiče 30 tis. Kč měsíčně	- 2 170
se 3 dětmi, hrubá mzda rodiče 25 tis. Kč měsíčně	- 1 890
hrubá mzda rodiče 40 tis. Kč měsíčně	- 2 490
III. Úplná rodina, oba rodiče pobírají podporu v nezaměstnanosti (2 nezaopatřené děti)	
podprůměrná předchozí hrubá mzda obou rodičů	- 800 až - 950
průměrná předchozí hrubá mzda obou rodičů	- 480 až - 550
nadprůměrná předchozí hrubá mzda obou rodičů	- 450
IV. Důchodci	
	- 150 (na osobu) (valorizace důchodů kompenzuje pouze zvýšení cen v předcházejícím období)

Zdroj: Reforma veřejných financí – analýza ČMKOS

Z výše uvedených tabulek můžeme tedy vyvodit závěr, že na reformě veřejných financí vydělá pouze vyšší vrstva obyvatelstva, tj. lidé vydělávající v průměru od 75 000 Kč měsíčně výše, a bohužel na ni doplatí střední vrstva a vrstva lidí, kteří mají minimální příjmy. Zejména pak matky samoživitelky či rozvedené ženy, které vychovávají děti. Dopady reformy ještě zůstávají zvyšování cen potravin, elektrické energie, nájemného a dalších pro běžný život velmi důležitých věcí.

Pozitivně bych ale hodnotila zavedení regulačních poplatků ve zdravotnictví. Myslím si, že regulační poplatky splnily účel, pro něž byly zavedeny. Od jejich zavedení v čekárnách lékařů opravdu ubylo pacientů, jež si přišli jen pro recept na běžný medikament. Dále si také lidé nyní již rozmýšlí, zda jít s nachlazením na pohotovost, kde za vyšetření zaplatí 90 Kč, nebo zda navštíví obvodního lékaře. Zde platí za vyšetření již pouze 30 Kč.

Dle mého názoru byla reforma veřejných financí na místě, protože nejen z úst naší politické reprezentace, ale i ze strany Evropské unie zaznívala kritika státního rozpočtu České republiky a neustále se zvyšujícího vládního dluhu. Domnívám se, že stabilizace rozpočtu by měla být prvním krokem na cestě k přijetí společné evropské měny euro.

Rovněž je nutné podotknout, že nejsme jediným nově přistoupičím státem do Evropské unie, který reformy tohoto typu musel zavést. Při konstrukci reforem nám bylo příkladem zejména Slovensko, kde se reformy osvědčily a Slovenská ekonomika díky nim posiluje. Naproti tomu Polsko teprve před zavedením reforem stojí a v Maďarsku se o reformy pokoušejí, ale potýkají se s vlnami nevole.

Dále bude také zajímavé položit si otázku, jak se bude dařit prosazovat další fáze reforem či jakou životnost budou v lednu zavedené reformy mít. Situace na politické scéně je nyní dost vyhrocená a mohlo by se také stát, že díky reformám může padnout vláda.

8. Použitá literatura

1. PEKOVÁ, J. *Veřejné finance, úvod do problematiky*. Praha: ASPI, a. s., 2005
2. PEKOVÁ, J., PILNÝ, J., JETMAR, M. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. Praha: ASPI, a. s., 2005
3. ŠIROKÝ, J. *Daně v Evropské unii*, 2. aktualizované a rozšířené vydání, LINDE PRAHA, a. s., 2007
4. KUBÁTOVÁ, K. *Daňová teorie a politika*. Praha: ASPI, a. s., 2006
5. KUBÁTOVÁ, K. *Daňová teorie Úvod do problematiky*, Praha: ASPI, a. s., 2005
6. VANČUROVÁ, A., LÁCHOVÁ, L. *Daňový systém ČR 2006 aneb učebnice daňového práva*, 1. VOX a. s., 2006
7. *Stát se chystá na velké předvánoční utrácení*, autor článku Jan Pekař. [on-line][cit. 8. 11. 2007]. Dostupné na www: <<http://www.penize.cz/zpravy/5502/stat-se-chysta-na-velke-predvanocni-utraceni/?IDP=1>>
8. *Návod na použití českého zdravotnictví v roce 2008*, Ministerstvo zdravotnictví České republiky 2008. [on-line] [cit. 20. 11. 2007]. Dostupné na www: <<http://www.mzcr.cz/index.php?clanek=2878>>
9. *Velká daňová sociální revoluce*, autor článku Chvátal Dalibor [on-line] [cit. 10. 10. 2007]. Dostupné na www: <<http://www.finexpert.cz/Rubriky/Velka-danova-socialni-revoluce/Reforma-socialniho-systemu/sc-17-sr-1-a-18839-ch-8329/default.aspx>>
10. *Oficiální prezentace k reformě veřejných financí od Miroslava Kalouska a Mirka Topolánka*. [on-line] [cit. 18. 8. 2007]. Dostupné na www: <http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/ref_verej_financ.html>
11. *Leták státní sociální podpora* [on-line]. Aktualizované 2. 11. 2007 [cit. 20. 11. 2007]. Dostupné na www: <http://www.mpsv.cz/files/clanky/4781/Letak_SSP_2008.pdf>
12. *Informační materiál MPSV o nemocenském pojištění*. [on-line]. Aktualizované 7. 12. 2007 [cit. 16. 2. 2008]. Dostupné na www: <http://www.mpsv.cz/files/clanky/4903/letak_NP_def.pdf>
13. *Reforma veřejných financí - analýza ČMKOS*. [on-line]. Aktualizované 22. 10. 2007 [cit. 19. 2. 2008]. Dostupné na www: <http://www.os-echo.cz/download/reforma_verejnych_financi.pdf>

14. TOMČÍK, J. *Výpočet starobního důchodu pro rok 2007*. [on-line]. Aktualizované 27. 12. 2006 [cit. 13. 2. 2008]. Dostupné na www: <<http://www.mesec.cz/texty/vypocet-starobniho-duchodu-pro-rok-2007/>>
15. TOMČÍK, J. *Jak na výpočet starobního důchodu pro rok 2008*. [on-line]. Aktualizované 19. 12. 2006 [cit. 13. 2. 2008]. Dostupné na www: <<http://www.mesec.cz/clanky/jak-na-vypocet-starobniho-duchodu-pro-rok-2008/>>
16. *Deset modelů: najděte si, jak hodně se vás dotknou změny*, MF DNES, 28. srpna 2007, s. C2-C3
17. JIRSOVÁ, M. *Šéfové počítají dny, kdy přestanou platit pojistné*. *Hospodářské noviny*, 4. února 2008, s. 26
18. *Zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře* [on-line]. [cit. 21. 3. 2008]. Dostupný na www: <http://portal.gov.cz/wps/portal/ s.155/701/.cmd/ad/.c/313/.ce/10821/.p/8411/ s.155/701?PC_8411_number1=117/1995%20Sb&PC_8411_l=117/1995&PC_8411_ps=10#10821>
19. *Průvodce změnami sociálního systému od 1. ledna 2008*. *Pardubický Deník* – mimořádná příloha, 13. prosince 2007